Kwartaalblad van de Vereniging Dorpsbelang Hees
Losse nummers € 2,50 | Jaargang 36, september 2026

de stenenbank

vereniging Dorpsbelang Hees

IN DIT NUMMER Op uitnodiging van tuineigenaar en oud-VDH-voorzitter Roel van Tiel, richtte het altijd nijvere tuinteam van Toine en zijn kompanen zijn schreden dit keer naar een tuin in Berg en Dal, de huidige woonplek van Roel. Daar blijkt met name door het hoogteverschil een heel andere diversiteit aan soorten te bloeien dan hier beneden in Hees. Wijkwandelaar Annemiek Wolters adviseert ons in dit nummer om wat vaker naar de wolken boven ons te kijken. Dat levert zelfs met de huidige blauwe luchten vast meer overeenkomsten met Hees op en op den duur misschien ook heel nieuwe vergezichten. Serieuze zaken uit heden en verleden komen ook aan de orde in de rubriek De pen op de tong en in de aankondiging van de herdenking van de eerste oorlogsbommen op Hees. Kortom: dit is een nummer met lichte en zware tonen. We wensen u weer veel leesplezier.

tekst | **Irma Bogers** fotografie | **Ton van Seters**

De mooiste school van Nijmegen

In het verleden is in *de Stenen Bank* aandacht besteed aan basisschool de Lanteerne, maar er is nog een school in deze buurt: de Zonnewende.

Ik spreek met Debby Drost, directeur van de Zonnewende, in haar kamer naast de hoofdingang. Debby is geboren in Nijmegen en opgegroeid in Vierlingsbeek. Begonnen in de verpleging in Amsterdam, deed ze vervolgens de Pabo, ook in Amsterdam. Ze stond drie dagen voor de klas en twee dagen in de week werkte ze in de verpleging totdat ze zelf kinderen kreeg. Ze is inmiddels 53 jaar en alweer zeven jaar directeur van basisschool de Zonnewende. Ze heeft twee dochters van 23 en 21 jaar.

HERFSTAGENDA

Bachcantates > zondag 13 september, 11 oktober en 8 november, 19.30 uur in de Petruskerk, zie bach-cantates-nijmegen.nl | **Herdenking oorlogsdoden Hees** > vrijdag 25 september, 16.00-17.15 uur in en bij de Petruskerk | **ALV** > donderdag 1 oktober | **NachtOmmetje Hees** > zaterdag 3 oktober, zie www.dorpsbelanghees.nl | **Kribjesroute Hees** > vrijdag 18 december 2026 t/m woensdag 6 januari 2027

Debby in de schoolbibliotheek van de Zonnewende

'We woonden weer in Nijmegen', vertelt Debby, 'en ik werkte op scholen in de omgeving als leerkracht en als intern begeleider. Toen ik de vacature voor directeur van de Zonnewende zag, heb ik gesolliciteerd. De school trok me aan en ik woon er niet ver vandaan. Als intern begeleider ben je altijd bezig met de kinderen en de ouders, als directeur ben je meer bezig met de randvoorwaarden eromheen. Ik was hier ruim een half jaar directeur toen corona uitbrak. Een nieuwe baan én corona, dat maakte het extra pittig en uitdagend.'
Debby vindt het leukste aan haar baan dat ze met een team, in samenwerking met de ouders, mag nadenken over hoe je het beste onderwijs kan geven aan deze kinderen op deze school. De Zonnewende is een brede school. Daarom zijn er extra gelden om een prachtig naschools aanbod neer te zetten.

'Wij geloven dat ieder kind kan leren', zegt Debby. 'Onze leerlingen groeien op in heel verschillende omstandigheden. Sommige gezinnen hebben te maken met armoede, anderen zijn gevlucht of spreken thuis nauwelijks Nederlands. Dat brengt soms veel stress met zich mee. Juist daarom vinden wij dat kinderen op school alle kansen moeten krijgen.'
Die kansen beginnen volgens haar bij een sterke basis. 'We zorgen voor duidelijke routines en voorspelbaarheid. Daardoor hoeven kinderen minder energie te steken in wat er van hen verwacht wordt en kunnen ze zich beter richten op het leren.'

De school probeert ook praktische drempels voor ouders weg te nemen. Zo wordt geen vrijwillige ouderbijdrage gevraagd, kunnen gezinnen gebruikmaken van ontbijtvouchers en regelt de school zelf de traktaties. 'We willen dat geen enkel kind buiten de boot valt.'

De visie van de Zonnewende is dat alle kinderen kunnen leren. Leerkrachten krijgen zoveel mogelijk tijd om hun les goed voor te bereiden en om een goede instructie te geven aan de kinderen. Dat is de basis om kansenongelijkheid tegen te gaan. Debby praat bevlogen over de visie van de Zonnewende. 'Dit jaar zijn we begonnen met verbindend gezag en geweldloos verzet (*zie kader, red.*), in combinatie met traumasensitief lesgeven. Dat wil zeggen: je zoekt steeds de verbinding met een kind, maar stelt ook duidelijke grenzen. Het gaat niet om straffen, maar om samen te werken aan gedragsverandering. Dat is misschien wel het moeilijkste wat er is.'
Deze nieuwe methode van verbindend gezag en geweldloos verzet is een traject van 2,5 jaar met veel studiedagen voor de leerkrachten. Het mooie is dat veel

samenwerkingspartners die in het gebouw zitten, zoals KION en de Lindenberg, aansluiten bij deze methode. Sommige leerkrachten beginnen nu met een dagstart. Dan kijk je terug hoe het gaat en kun je eindigen met vertrouwen uitspreken.

Ook na schooltijd blijft ontwikkeling centraal staan. Ieder kind neemt deel aan een naschools aanbod, variërend van dans en schaken tot graffiti en capoeira. Het aanbod wisselt gedurende het jaar, zodat alle kinderen met uiteenlopende activiteiten kennismaken.
Naast haar drukke werkzaamheden heeft Debby nog tijd voor haar hobby wielrennen. 'Ik zit bij KEK, een vrouwenwielrenvereniging in Nijmegen. We fietsen twee keer per week, op donderdagavond en zondagochtend. In de winter gaan we gravelen, met een wielrenfiets met dikkere banden. Ik ben ook dol op wandelen, dat doe ik graag met vriendinnen en met mijn echtgenoot. In de meivakantie heb ik de Fishermen's Trail gelopen in Portugal. Ik houd ook van reizen, maar we proberen nu niet meer te vliegen. Onze beste vakanties waren in islamitische landen, zoals in Iran en Marokko. De mensen zijn supergastvrij en vriendelijk. Reizen heeft mij heel erg verrijkt.'

Als laatste vertelt Debby over het gebouw van de Zonnewende. Volgens haar de mooiste school van Nijmegen die echt de uitstraling heeft van een school. Er zit karakter in. Het is een voormalige katholieke school met heel veel nisjes, waar vroeger heiligenbeelden in stonden. Er is heel veel ruimte en er zijn twee pleinen en een gigantische aula, een eigen gymzaal en een speelzaal. 'Het is echt een uniek gebouw in Nijmegen', sluit Debby haar verhaal af.

De methode verbindend gezag en geweldloos verzet is in de jaren 90 ontwikkeld door professor Haim Omer, hoogleraar psychologie aan de universiteit van Tel Aviv. 'Verbindend gezag' helpt leerkrachten om op een kalme maar vastberaden manier grenzen te stellen aan gedrag dat niet oké is. Door 'geweldloos verzet' kunnen leerkrachten in plaats van zich te laten verleiden tot strijd met leerlingen zich krachtiger voelen in hun gezag. Niet vanuit macht maar vanuit contact en relatie.
Bron: https://www.geweldloosverzetnederland.nl/onderwijs.

COLUMN | HENK TERMEER

Heet Hees

Ik schrijf dit eind juli en Hees zindert al voor de tweede keer meer dan een week in tropische temperaturen. Almaar strakblauwe luchten, een uitgedroogd en vergeeld dorpspark en overal huizen met dichte luiken, neergelaten luifels en zonneschermen. In de gekoelde supermarkt vooral veel korte broeken, gebronsde armen en benen, verhitte hoofden, meloenen en ijsjes. Het lijkt Zuid-Frankrijk wel. Drieëntwintig centimeter regenwater lopen we nu achter op de neerslag in normale gemiddelde jaren. Dat is nog net wat meer dan de vijftien centimeter water die we begin januari 2024 in een klap in het souterrain hadden staan en die ondanks herhaaldelijk pompen pas in juni 2024 was weggezakt. Ook het laaggelegen Hees (plm. 10 m boven NAP) is nu dus weer zo grondig opgedroogd, dat je zijn recente forse vergroening bijna zou vergeten. Wanneer dit nummer van *de Stenen Bank* verschijnt is het begin september en hopelijk is Hees dan weer wat afgekoeld en met een gematigd regentje besproeid.

EILEENS HERFSTRECEPT

Dit is een van mijn favoriete pastarecepten en ook nog eens heel makkelijk om te maken. Lekker fris door de citroen, waardoor het perfect is voor warme nazomerdagen én zonnige herfstdagen.

Het gerecht wordt afgemaakt met panko, oftewel broodkruim. Broodkruim wordt ook wel de 'armeluisparmezaan' genoemd, omdat mensen vroeger geen geld hadden voor Parmezaanse kaas en geroosterd broodkruim gebruikten als smaakvolle vervanger. Tegenwoordig zie je het nog steeds veel terug in recepten en zorgt het voor een lekkere, knapperige topping.

Pasta met citroen en ricotta

INGREDIËNTEN

voor 2 personen

200 g spaghetti

5 el panko

10 g verse basilicum, fijngehakt (+ extra ter garnering)

4 teentjes knoflook, fijngehakt

250 g doperwten (vers of diepvries)

handje verse peterselie, fijngehakt

2 à 3 scheuten prosecco

2 el boter

2 flinke el ricotta (+ extra voor de afwerking)

sap én rasp van 1 biologische citroen

olijfolie

peper en zout, naar smaak

BEREIDING

Kook de spaghetti zoals aangegeven op de verpakking, bewaar een kopje van het kookwater.

Maak het basilicumbroodkruim: bak de panko met de fijngehakte basilicum in een pan met wat olijfolie goudbruin. Haal uit de pan en zet opzij.

Bereid de saus: verhit opnieuw een scheutje olijfolie in de pan. Voeg de knoflook, citroenrasp en doperwten toe en bak een paar minuten zachtjes aan. Voeg vervolgens de prosecco, boter, 2 eetlepels van het pastawater en peterselie toe. Laat dit een paar minuten zachtjes inkoken.

Voeg de gekookte pasta toe aan de saus en eventueel nog wat extra pastawater om het geheel smeuïger te maken.

Maak af met ricotta en citroen: draai het vuur uit en roer de ricotta en het citroensap erdoor. Breng op smaak met peper en zout.

Verdeel de pasta over de borden en voeg wat extra dotjes ricotta toe, bestrooi met het basilicumbroodkruim en extra basilicum.

Eet smakelijk!

UW TUIN ONDER DE LOEP *ON TOUR*

Herculesje

Waarnemers: Ria, Toine en Wil
Adres: de Bosweg te Berg en Dal
Tuin bezocht op: 25 juli 2026
Aantal waargenomen soorten en verzamelsoorten: rond de 150
Tekst: Toine Fotografie: Ria en Toine

In deze rubriek duiken we letterlijk in de tuinen van Heesenaren. Waarom doen we dat? In de hoop dat mensen meer oog krijgen voor wat er leeft in hun eigen omgeving wil de Heese groep van amateurwaarnemers de kennis over lokale tuinen vergroten. Misschien geven we buurtgenoten zo een zetje om zelf aan het waarnemen te slaan of om hun tuin natuurlijker in te richten. De tuinen kunnen heel bijzonder en groot zijn, maar ook in de gewone, kleinere tuin is genoeg te vinden.

Ja, u leest het goed: we hebben ons voor deze oer-Heese rubriek eenmalig buiten het verdragsgebied begeven. We trekken natuurlijk niet voor iedereen richting Berg en Dal, maar we hoefden niet te twijfelen toen Roel van Tiel, een van de oud-voorzitters van de Vereniging Dorpsbelang Hees, ons uitnodigde. Roel leest *de Stenen Bank* nog steeds en liet mij ongeveer een jaar geleden weten dat het hem leuk leek als ik eens 'met mijn klopscherm' kon komen kijken wat ik zoal kon vinden. Zelf was hij in zijn nieuwe habitat ook al aan het waarnemen geslagen en had hij zeldzaamheden als de Kleine glimworm en het Klein en Groot vliegend hert gevonden. Ik was natuurlijk benieuwd naar hoe het nu met hem ging, aangezien we een paar jaar geleden erg prettig hadden samengewerkt.

Bijzondere soorten
– Dwarsvlek-wespenboktor (zeldzaam, boktor, eerste waarneming in Berg en Dal)
– Herculesje (algemeen, nachtvlinder, eerste waarneming in Berg en Dal)
– Nicrophorus investigator (vrij algemeen, aaskever, eerste waarneming in Berg en Dal)
– Rozenblaadje (algemeen, nachtvlinder)
– Wantssluipvlieg (vrij algemeen, sluipvlieg, eerste waarneming in Berg en Dal)

Roel en Willemien zijn met hun gezin in 2022 weggegaan uit Hees. Op het hoogtepunt van de acties rondom de asfaltcentrale was Roel soms dagelijks op televisie te zien. Velen zullen hem nog kennen als de voorzitter die zich enorm heeft ingespannen om die stinkfabriek weg te krijgen. Het is toen nog vrij snel gelukt ook, iets wat hem zelf destijds net zo verraste als de buurtbewoners! Ik ken hem ook als degene die de succesvolle focusgroepenstructuur binnen de vereniging heeft geïntroduceerd. In een tijd waarin mensen niet snel in een tijdrovende bestuursfunctie stappen, is dat een manier gebleken om de vereniging levendig te houden. Mensen kunnen zo werken aan een duidelijk afgebakend thema waar ze zelf direct bij betrokken zijn. Ik vind het nog steeds een topidee.

De avond voorafgaand aan de tuininventarisatie hebben we – voormalig Brabanders onder elkaar – gezellig bijgepraat onder het genot van een Cornet en bleek Roel nog altijd scherp voor de geest te hebben wat er speelde in onze wijk en wie erbij betrokken waren. Ik merkte soms wel dat er door zijn vertrek uit Hees een zekere kennisachterstand was ontstaan, bijvoorbeeld toen hij vroeg: 'Bestaat de tuin achter het St. Jozefklooster nog?' Daarop kon ik gelukkig bevestigend antwoorden, waarna ik hem wees op mijn emo-artikel in *de Stenen Bank* over die tuin, begon over Nescio en het aangaan van een strijd die je waarschijnlijk toch gaat verliezen. Afijn, het was een dolle boel.

Nicrophorus investigator

Rozenblaadje

Hottentottenvilla

Typering tuin

Roel gaf zelf aan dat je een goede reden moet hebben om Hees te verlaten. Dat die goede reden er was, bleek wel toen ik op de hiervoor besproken avond van de laatste Vierdaagsedag de lichtvallen kwam opstellen. Een tuin als deze vind je niet in Hees. De hoogteverschillen van het stuwwallenlandschap in combinatie met een volwassen bos ernaast geven het perceel een uniek karakter. Eigenlijk zijn er twee tuinen: een hoge met wat fruitbomen, een lariks en een gevarieerde border en een lage, enorme bostuin met een mix van inheemse (soms wilde) en uitheemse planten en bomen. In beide tuinen is een lichtval geplaatst. De royale woning, het verhoogde terras en de diverse leuke zitplekjes in de tuin mogen er trouwens ook zijn.

Methodiek

Visuele waarneming i.c.m. lichtvallen, fotografie, klopscherm en een enkele geluidsopname.

Conclusie

We hebben een leuke ochtend gehad bij Roel en Willemien in Berg en Dal. Ondanks de wat lagere temperaturen en de aanhoudende droogte waren de lichtvallen aardig gevuld, met als opvallende soorten het prachtige Rozenblaadje, de vervaarlijke aaskever Nicrophorus investigator en het Herculesje, dat zich distantieert van de andere nachtvlinders door dapper rechtop te gaan zitten.

In de tuin speurden Ria, Wil en ik daarna rustig verder. Roel, en later ook Willemien, deden actief mee. Roel wees ons al meteen in het begin op de Wantssluipvlieg, een soort die ik in Nederland nog nooit had gezien. Wil inspecteerde gedisciplineerd alle hoekjes en gaatjes en zag de Meidoornkielwants, Halvemaantjesmos en sloeg ook de wilde varens niet over. Ria legde alle diertjes weer prachtig vast met haar macrolens en corrigeerde mij tijdens de koffie: de Grote keizerlibel die ik meende te zien, was duidelijk een Blauwe glazenmaker. Weer wat geleerd! Zelf zag ik op een stel hortensia's de Hottentottenvilla, een bijzondere vlieg met een inmiddels toch wel provocatieve naam uit de familie van de Wolzwevers. Tegen het einde bewees mijn trouwe klopscherm opnieuw zijn waarde toen ik de zeldzame,

Fraaiste namen

- Bladplakker (schietmot)
- Halvemaantjesmos (levermos)
- Maagdelijke mineermot (micro-nachtvlinder)
- Hottentottenvilla (zweefvlieg)
- Valse meeldauw van het zevenblad (schimmel)

Wantssluipvlieg

maar helaas dode Dwarsvlek-wespenboktor uit een taxushaag klopte. De witte vlek op de kaart, die het bebouwde deel van Berg en Dal is als het gaat om de natuurwaarneming, is door ons wat verder ingekleurd met maar liefst 53 nieuwe soorten.

Roel liet me tijdens onze gesprekken over Hees weten dat hij het mooi zou vinden als zijn medebestuursgenoten van weleer, Ab Verheul en Ton Ellenbroek, nog even in de schijnwerpers konden worden gezet vanwege hun geweldige inzet. Terwijl hij zo vaak zichtbaar was in de media bleven deze stille krachten wat onderbelicht. Bij dezen! Op mijn beurt, en ik spreek waarschijnlijk namens heel Hees, wil ik Roel nogmaals danken voor het fantastische werk dat hij voor ons allen heeft verzet. Het doet me deugd om te zien dat hij en zijn gezin een fijne, nieuwe plek hebben gevonden, maar we missen hem natuurlijk nog steeds.

Ook meedoen?

U kunt zich aanmelden via toinevangaal@protonmail. com. Na afloop van ons bezoek ontvangt u een rapportje en er verschijnt mogelijk een artikeltje in *de Stenen Bank*. Het maakt niet uit of uw tuin klein of groot is!

De waarnemingsmaterialen zijn mede gefinancierd door een subsidie van de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij en het Fonds Groene Bondgenoten, een samenwerkingsverband dat vrijwilligers helpt bij het werken aan het thema Basiskwaliteit Natuur, bijvoorbeeld door ondersteuning bij het monitoren en vergroten van biodiversiteit in de eigen omgeving. We maken hier dankbaar en veelvuldig gebruik van.

MIJmeringen

Cor van der Donk

Deze MIJmering heeft bijna twee weken in de la gelegen. Deels door het verhitte onderwerp (tel daar een temperatuur van 30 graden bij op), deels door mijn twijfel of dit onderwerp past in *de Stenen Bank*. De oprichting van de zogenaamde Renaissanceschool, gebaseerd op het gedachtegoed van Forum voor Democratie, geeft de doorslag.

Ik reageer in deze MIJmering op een artikel in *de Gelderlander* van zaterdag 25 juli over de manosfeer: *'We focussen ons te veel op Andrew Tate, zeggen experts over manosfeer - en dat leidt af.'*
Jip Mars, directeur bij Emancipator, noemt in dit artikel onder andere 'veel onzekerheid, politieke instabiliteit, een klimaatcrisis' als verklaringen waarom jonge jongens/pubers een antwoord zoeken in de manosfeer.
Een verklaring van gedrag mag nooit op een legitimatie lijken van negatief gedrag.
Mars zegt ook: 'Ik vind het dus niet gek dat ze op zoek gaan naar een golf van stevigheid, mannelijkheid en stabiliteit: de manosfeer biedt hen antwoorden.'
Hier zakt toch je broek bij af.
De manosfeer als antwoord kenmerkt zich immers door vijandige ideeën over vrouwen, feminisme en maatschappelijke gelijkheid: vrouwenhaat, minachting voor vrouwen en openlijk seksistische uitspraken.
De puberteit en jongvolwassenheid zijn onzekere fasen waarin de boeiende, maar vaak ingewikkelde zoektocht begint naar wie je wilt zijn. Persoonlijk ervaar ik het als een bevrijding dat identiteit niet langer verengd wordt tot een eenduidig concept over man- of vrouw-zijn.
Mannelijkheid is hoe een man zich gedraagt, denkt en voelt en daarmee zijn er dus ontelbare varianten van man-zijn.
Man worden krijgt te weinig aandacht, een gat waar influencers met vaak financiële belangen inspringen.
Waar zijn de vaders, de ooms, de docenten of buurmannen die een puber kunnen helpen in de zoektocht naar de eigen manier van man zijn, man worden?
Ik herinner me een opvatting: je wordt als man uit je moeder geboren, daarna uit je vader en vervolgens uit jezelf.
Mijn hartenkreet: Laat de gebroeders Tate, Baudet en consorten niet de pseudovaders zijn.

'MAN ZIJN BETEKENT DAT JE HET NARCISME UIT JE JEUGD HEBT VERSLAGEN.'

David Gilmour (Pink Floyd)

De pen op de tong

Hieronder drie korte stukjes uit de net verschenen jeugdherinneringen van de toen in Hees wonende Maartje van der Made (dochter van de huisarts, later schrijfster Maartje Luccioni). Uitgeverij Nijgh & Van Ditmar publiceerde ze in het boek *Toen en nu*. Zie verder bij *Voor u gesignaleerd* achterin dit nummer.

Typhoon rockets

Een luchtaanval. Het lawaai is verschrikkelijk. Mijn moeder ligt gekromd over mijn broertje heen. Mijn vader beschermt mij. Het dikke houten luik, dat de timmerman op mijn vaders aanwijzingen voor het kleine kelderraam heeft aangebracht, kleppert hevig. De volgende dag komt mijn vader opgewonden thuis. Hij heeft een scherf: verwrongen ijzer met vlijmscherpe gekartelde randen, heel zwaar. “Die dingen van gisteren, dat waren raketbommen. Ze heten *typhoon rockets*.” Een nieuwe woordcombinatie, een exotische benaming. *Typhoon rockets!*

Flying fortresses

Voorjaar 1945. Een stralende dag. Fris maar niet koud. Een vreemd geluid in de lucht: een soort langgerekte mechanische schreeuw. Charley-de-kok en Dick, de andere oppasser [ingekwartierde Britse militairen], rennen naar buiten, turen omhoog: vliegtuigen, blinkende strepen in de zon, pijlsnel. Het gekke is dat je ze niet tegelijk hoort en ziet. ’t Is of het een of het ander. “Een nieuw soort vliegtuigen” vertellen ze mijn ouders. “Straaljagers. *Jetplanes*.” Ze zijn geïnteresseerd in de technische kanten.

Ondertussen worden wij iets anders gewaar: een diep en machtig dreunen achter de horizon. Je voelt het haast eerder dan je het hoort, het vibreert in je buik en je borstkas. Dan beginnen ze over te komen: grote, dikke bommenwerpers, die in formatie vliegen. Ze kunnen nu op klaarlichte dag gaan bombarderen. Ik was pas negen, maar ook ik had deel aan de felle, verbeten vreugde die je voelde als ze overkwamen. *Flying fortresses* heetten ze. Enkele jagers dartelden eromheen.

Lijkenlucht

Ik beleefde alles uit de eerste hand. Mijn ouders hadden er vaak al over gelezen. In romans en geschiedenisboeken. Naarmate de gevechten dichterbij kwamen, hoorde je vanachter de horizon een diep staag gerommel: *“Le bruit des canons!”* zei mijn moeder verbaasd. Ze herkende het uit verhalen over de slag bij Waterloo. Zo liepen we na het bombardement van Nijmegen langs de puinhopen van V&D waaronder de doden lagen te rotten. Mijn moeder snoof voorzichtig en zei “Lijkenlucht. Daar heb je het nou.” Zelf herinner ik me van die dag geen bepaalde geur, maar ik kende hem wel: ik had eens een dode mol begraven, in een metalen doosje – grafsteentje, bloemen, enz. – en na een tijdje groef ik hem weer op om te zien hoe hij er nu uitzag. Mottig. Verpierd. Er kropen wat insecten in en uit. Maar bovenal trof mij die weezoete reeuwse geur: lijkenlucht.

tekst | **Irma Bogers** fotografie | **Ton van Seters**

Saar Aben van Loon (10 jaar)

Ik ben echt een genie in wafels en cupcakes bakken

Met wie woon je in huis?
'Met mijn moeder Marlies, vader Jos en mijn kat Spotje.'

In welke groep zit je en op welke school?
'Ik zit nu nog in groep 7, maar na de zomervakantie zit ik in groep 8 bij de Aquamarijn. Mijn juf in groep 7 heet Joyce en de juf in groep 8 heet Leire. Ze zijn lief, maar soms ook streng. Dat is ook wel nodig voor de jongens in mijn klas. Die zijn soms best irritant. Mijn lievelingsvakken zijn creatief en gym. Ik houd van sport en ik vind het leuk om te knutselen en te tekenen.'

Wat zijn je hobby's?
'Badminton en paardrijden. Wij hebben geen zadel bij het paardrijden. We zitten op een soort van grote kussens. De paarden hebben geen bitje in hun mond en geen hoefijzers. Bij badminton zit ik op een club in Lent, De Boog, een keer per week op donderdagavond. Paardrijden doe ik op vrijdagmiddag om de week.'

Lees je weleens?
'Ja, dat is ook een hobby. Ik vind boeken van Pieter Koolwijk leuk. Nu lees ik *Prutje*. Hij heeft veel fantasie. Dat zit in al zijn boeken. Ik lees ook *Dagboek van een muts*. Meestal lees ik in het weekend of na school.'

Spreek je ook af met vrienden en vriendinnen?
'Ja, dan gaan we naar buiten of naar mijn kamer. We kletsen wat of luisteren naar een liedje.'

Speel je ook computerspelletjes?
'Ja, Roblox, maar een filmpje kijken vind ik ook leuk. Ik kijk altijd op mijn iPad naar een filmpje van Disney, of op Netflix of NPO.'

Van welke muziek houd je?
'Van Luna. Ze zingt Nederlandse liedjes, zoals "In je bed", "Woensdag", of "Mannen kunnen niet alleen zijn". Ik ben fan van Luna.'

Heb je een favoriet tv-programma?
'Wij hebben geen tv.'

Als je een dag een dier zou mogen zijn, welk dier zou je dan willen zijn?
'Daar heb ik veel over nagedacht, maar ik kan niet kiezen. Een cheeta, die kan hard rennen. Of een vis, want ik vind zwemmen leuk. Of een vogel, want die kan vliegen. Maar dan wel een roofvogel, want ik wil niet gepakt worden.'

Als je een dag alles zou mogen doen wat je leuk vindt, wat zou je dan doen?
'Op vakantie gaan denk ik, en dan gaan zwemmen of naar een pretpark zoals de Efteling of Disneyland. En ik wil heel graag naar het Tina-festival. Daar gaan we dit jaar naartoe. Het is op 26 en 27 september.'

Wie zou je een dag willen zijn?
'Ik zou wel wereldreiziger willen zijn. Dat wil ik later ook gaan doen.'

Waar ben je goed in?
'In tekenen.'

Wat is je belangrijkste bezit?
'Mijn boeken. Ik heb heel veel boeken, meer dan twintig.'

Saar met poes Spotje

Wat vind je het mooist in je kamer?
'Mijn bureau of mijn lego.'

Wanneer ben je gelukkig?
'Ik ben heel gelukkig met mijn vriendinnen.'

Wanneer ben je verdrietig?
'Vandaag, omdat het de laatste dag was van groep 8. Ik heb daar een hele goeie en fijne vriendin.'

Ben je verliefd?
'Ja, maar ik zeg niet op wie.'

Als je zelf een taart mocht bedenken, hoe zou die er dan uitzien?
'Roze, zo'n driedubbele met slagroomtoefjes erop en bovenop een kers en een mooie roos.'

Bak je zelf ook weleens?
'Ik ben echt een genie in wafels en cupcakes bakken.'

Wat vind je leuk aan je vader en je moeder?
'Aan mijn moeder eigenlijk wel alles. Ze is lief. Mijn moeder vindt het leuk om samen te tuinieren en te lezen. Mijn vader koopt altijd veel voor mij. Hij vindt het leuk om samen naar de stad te gaan en ik mag altijd langer lezen van hem. Ik lees vaak in bed, voor het slapen gaan. Van mijn moeder mag ik dan nog vijf minuten, maar van mijn vader mag ik dan nog een kwartiertje. Ik ga om acht uur naar bed en in het weekend om negen of tien uur.'

Wat is jouw grootste droom?
'Met degene op wie ik verliefd ben een wereldreis maken.'

Wat is je favoriete eten?
'Pasta carbonara en pizza met vier of vijf kazen en pizza met ananas vind ik lekker. Mijn favoriete ontbijt zijn natuurlijk wafels.'

Wat zou je doen met tien miljoen?
'Een boerderij kopen met paarden, honden, kippen en koeien. We hebben zelf een huisje in Heumen. Daar gaan we bijna elk weekend heen. We hebben daar een veel grotere tuin dan hier. Daar is ook onze moestuin. Er is een klein teckeltje. Superschattig. Ik mag hem vaak uitlaten. En er is een klimrek in de tuin en een trampoline. Er kan ook een vriendin mee om te slapen, want in mijn kamertje staan twee bedden met een kastje ertussen.'

Hoe ziet je leven er over tien jaar uit?
'Geen idee, dat weet ik echt niet. Ik kan niet in de toekomst kijken.'

ANNEMIEK WOLTERS

De wijk wan del aar

Wolk

Als er zoiets als een wandelseizoen zou bestaan, dan is het seizoen bij deze geopend! Ik zeg met nadruk áls, want volgens mij kan er het hele jaar door gewandeld worden. De komende maanden zijn wel extra mooi. Dat heeft natuurlijk veel te maken met de betoverende kleuren van de herfst; koper, amber, dieprood. Noem ze maar op, allemaal fraai. De komende wandelingen zou ik echter iedereen ook willen uitnodigen om de neus nog iets hoger in de wind te steken. Laat je daar verrassen door de veelal vluchtig bewegende kunstwerken in de lucht: de wolken.

Disclaimer: blijf ook kijken waar je loopt. Ik wil geen struikelende wijkgenoten op mijn geweten hebben.

Het is geen vanzelfsprekendheid dat je omhoog kijkt. Het is een keuze. De wolken hebben mij al van jongs af aan gefascineerd. Ooit was mijn wegwerpcameraatje op mijn allereerste vliegvakantie na de heenvlucht al vol. Alleen maar wolkendek. Ik speel nog steeds heel graag het spel wat-zie-ik-in-de-wolk. Vaak alleen, maar inmiddels heb ik twee relatief nieuwe aardbewoners in mijn huishouden die enthousiast met me mee doen. Ze zijn wel kritisch. Je kunt niet zomaar roepen dat je een draak ziet; daar hoort minstens een kop, staart en vleugel bij. Ben ik het wel mee eens.

Hoe heerlijk luchtig dit spel ook is, een beetje meer achtergrond kan het observeren van de wolken nog net wat leuker maken. Ik heb niet de ruimte, noch de kennis, om hier een volledige uiteenzetting te geven van alle verschillende soorten wolken die er zijn. Een korte introductie in de wolkenkunde (nefologie) zou wellicht moeten lukken.

Een wolk is een verzameling waterdruppels en/of ijskristallen. Afhankelijk van de hoogte, vorm, structuur en luchtstromingen worden wolken ingedeeld in vier wolkenfamilies. Dat klinkt toch meteen gezellig? De hoge wolken, middelhoge wolken, lage wolken en de verticaal ontwikkelende wolken. Een voorbeeld van de hoge wolken zijn cirruswolken; de sluierbewolking of windveren. Bij een middelhoge wolk kun je bijvoorbeeld denken aan de schapenwolk (altocumulus). Boven onze wijk is de meest voorkomende bewolking de stratocumulus, een laag wolkendek bestaande uit grijze en witte plakken, rollen en stapels. En van de verticaal ontwikkelende wolken is de cumulus beroemd, ook wel de stapelwolk of bloemkoolwolk. Alleen de naamgeving is al prachtig, maar met een beetje geluk kun je er op den duur ook nog het weer mee voorspellen.

Raak je nu in de wolken en wil je hier meer over weten, dan kan ik het boek *Wolken kijken voor beginners* van Gavin Pretor-Pinney aanraden. Zowel voor kinderen, als volwassenen. Sinds kort ook bij de bieb te leen. Het KNMI heeft een goede webpagina: www.knmi.nl/kennis-en-datacentrum/uitleg/wolken. Bij deze direct mijn bronvermelding.

Het lijkt mij dat er nu geen wolk meer achteloos en onopgemerkt Hees voorbij kan drijven.

Je moet slapende honden niet wakker maken

tekst | **Jacques de Vroomen**
illustraties | **Nesip Çakar**

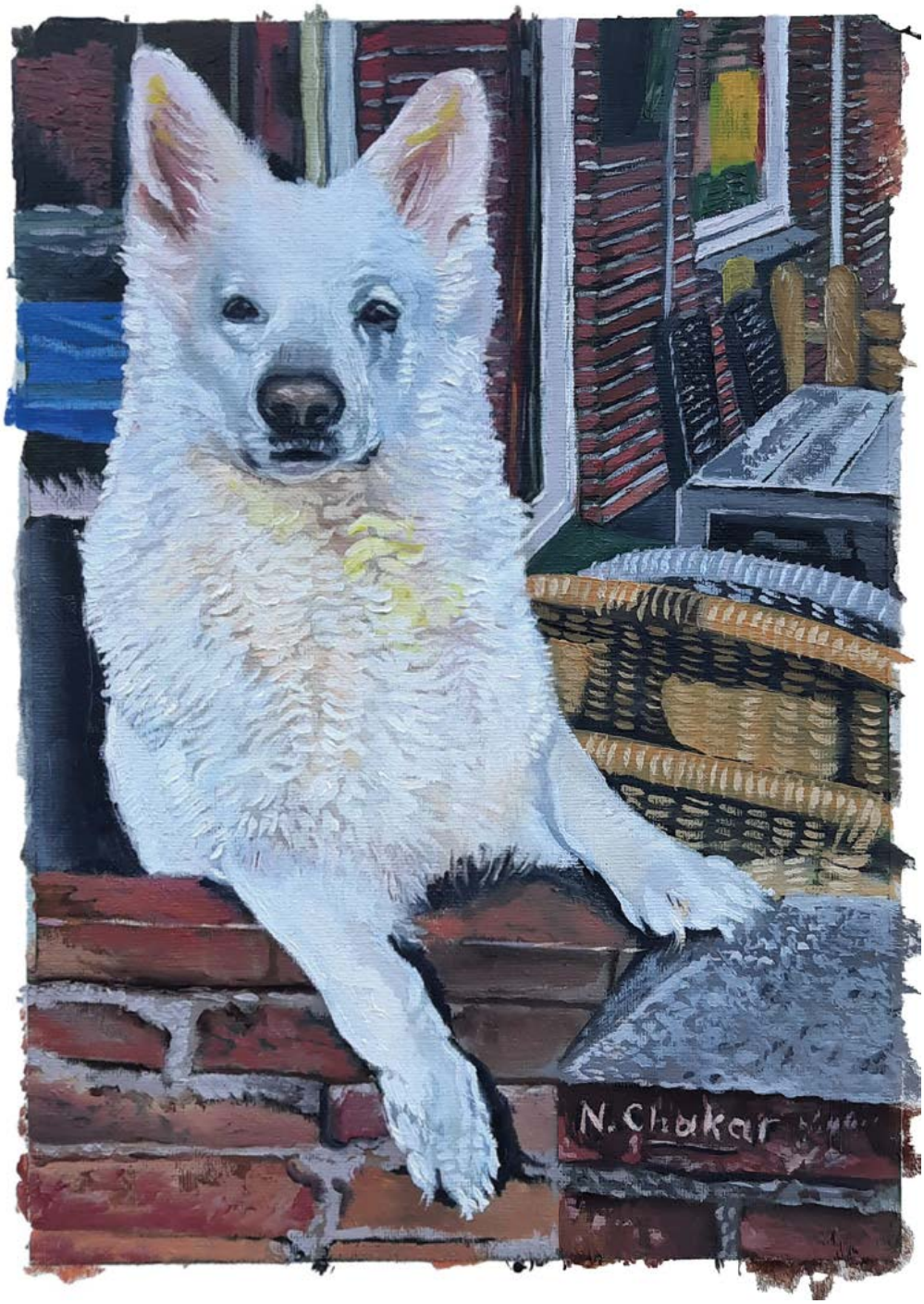
De nacht en zijn kleren waren zo zwart als zijn kat. Ik heb het over de nacht en de kleren van Ilja de inbreker. Ilja zat diep weggedoken tussen de rododendronstruiken rondom het oude landhuis aan de Vecht. Sliep de waakhond in zijn hondenhok vlak bij de voordeur? Ilja tuurde door zijn verrekijker. Omdat de maan even achter een donkere wolk opdook, kon hij zien dat Bas de waakhond met zijn kop tussen zijn voorpoten vóór zijn hok lag te slapen. Als hij heel geruisloos te werk zou gaan, zou een inbraak kunnen lukken. Zachtjes drukte Ilja op zijn breekijzer. Het slot van het kelderdeurtje was sterker dan hij verwacht had. Ilja drukte en drukte, tot het deurtje met luid gekraak opensprong. Bas, de waakhond, schrok wakker, stond meteen op zijn poten en blafte zo hard als hij kon. Ilja sprong op, dook de struiken in en ging er vandoor. In zijn haast vergat hij het breekijzer en zijn verrekijker. Hij had nog geluk dat Bas aan een ketting lag. In huis klonk gestommel. Even later werd de voordeur van het landhuis geopend. De baron die in het oude landhuis woonde, kwam naar buiten. Hij zag het breekijzer en de verrekijker voor het kelderdeurtje liggen en begreep wie er op bezoek was geweest. 'Leuk', zei hij, 'een inbreker die wat komt brengen. Mooi gedaan, jongen', zei de baron tegen zijn hond, die nog steeds grommend op zijn poten stond. 'Morgen ga ik een dikke worst voor je kopen.'
'Spreekwoorden', bedacht hij, terwijl hij naar binnen liep, 'daar klopt soms geen snars van. Wat een onzin dat je slapende honden niet wakker moet maken.'

Met een bevende hand zoekt Ilja, de inbreker, het sleutelgat in de deur van zijn huis. Zijn jas en broek zijn wel op tien plaatsen gescheurd. Zijn gezicht en zijn handen zijn rood van het bloed uit talloze schrammen. Op zijn vlucht naar huis is hij dwars door de hoge braamstruiken bij het landhuis aan de Vecht gelopen. Dora, zijn vrouw, die nog op is en op hem zit te wachten, schrikt van de man – haar man? – die op de bank in elkaar zakt. 'Wat is er met jou gebeurd?', vraagt zij terwijl zij opspringt. Als Ilja een beetje is bijgekomen, vertelt hij wat hem is overkomen. 'Verdomme', besluit hij zijn verhaal, 'ook nog mijn breekijzer en verrekijker laten liggen.' 'Achthonderd euro, die verrekijker', denkt Dora, maar zegt het niet hardop. Ze wil haar man niet extra pijn doen.

WOEF WOEF WOEF

Ilja springt op van de bank, alsof hij in een wespennest is gaan zitten. Boris, de hond van het inbrekersechtpaar, die achter de bank had liggen slapen, is wakker geworden. En Boris vindt het nodig 'goedenacht' tegen zijn baas te zeggen. Dora schiet in een lach.

Beestenboel

‘Ilja’, zegt ze, ‘soms is het helemaal niet erg om een slapende hond wakker te maken.’ Het bebloede gezicht van Ilja ziet er even wat minder eng uit, omdat er een glimlach op verschijnt.

Zijn de baron en het inbrekersechtpaar het toch nog met elkaar eens.

OP BEZOEK BIJ DE BUREN

DEEL 4

tekst | **Martin Kleijburg & Toon van Helmond**
fotografie | **Martin Kleijburg**

Bedrijventerrein Oostkanaalhaven omvat heel wat bedrijven die wij als buren van Hees kunnen beschouwen. Eind maart zijn wij na tussenkomst van TPN-West uitgenodigd voor een locatiebezoek bij Duynie aan de Handelsweg. In het juninummer van *de Stenen Bank* heeft u daarover kunnen lezen. Duynie verwerkt co-producten (bijproducten, afkomstig uit de voedings-, dranken- en biobrandstofindustrie) tot hoogwaardige producten. Deze kunnen onder meer in de voedingsmiddelenindustrie en de vee- en diervoederindustrie worden toegepast.

Vervolgbezoek aan Duynie

Ons artikel leidde tot verschillende reacties bij bewoners van Hees. Veel mensen wisten niet dat Duynie een belangrijke bijdrage levert aan het circulair gebruik van stoffen die anders afvalstoffen zijn. Ook werd voor veel mensen duidelijk waar Duynie de hoge silo's voor gebruikt: opslag van co-producten die per binnenvaartschip door leveranciers worden aangevoerd en vervolgens in de silo's worden gepompt. Daarnaast gaven bewoners aan geluidhinder te ondervinden die mogelijk het gevolg is van de bedrijfsvoering van Duynie.

Omdat Duynie tijdens ons eerste bezoek had toegezegd om klachten serieus te nemen, hebben we onszelf voor een vervolgbezoek uitgenodigd. Duynie wil graag een goede buur zijn en ons verzoek vond gehoor. Op betrekkelijk korte termijn zijn we met een delegatie van drie

Heese bewoners weer bij Duynie op bezoek geweest. In een open overleg hebben we de bevindingen over de waargenomen geluidniveaus besproken.

Het zijn vaak continu klinkende, vrij hoge geluidniveaus die veelal in de avond en tijdens de nachtelijke uren worden waargenomen. Juist dan zijn allerlei geluidbronnen van andere bedrijven buiten werking. Hoewel Duynie een milieuvergunning heeft om bedrijfsactiviteiten 24 uur per dag en 7 dagen per week uit te voeren, was de afgelopen periode over het algemeen de bedrijfstijd van de productie beperkt van maandagmorgen tot zaterdagmorgen. Daarnaast waren alle productie-installaties het grootste deel van het weekend niet in werking.

De geluidbron die in Hees te horen is, is mogelijk het lucht-toevoer- en luchtafvoersysteem van een installatie om natte aardappelrestproducten te drogen. Voor dat drogen zijn grote hoeveelheden lucht nodig die van buitenaf worden aangezogen. Na het drogen van de producten via een cyclooninstallatie – een installatie die zoveel mogelijk vaste deeltjes uit de lucht filtert – wordt de lucht weer naar buiten geblazen. De installatie bevindt zich in het gebouw, maar mede door de snelheid van lucht door de leidingen is geluidhinder als gevolg van het aanzuigen en afblazen van lucht niet uitgesloten.

Duynie heeft toegezegd op korte termijn nader onderzoek te doen naar de precieze oorzaak van de gesignaleerde geluidbronnen. Daarbij zal Duynie de leverancier van de installaties betrekken en vragen om mogelijke oplossingen te onderzoeken. Het voornemen is in een volgend overleg in het najaar een plan van aanpak aan ons te presenteren. De afspraak daarvoor is gemaakt en er is vertrouwen in een bevredigende oplossing.

Komende periode zullen we als focusgroep Luchtkwaliteit met andere bedrijven op Bedrijventerrein Oostkanaalhaven contact opnemen om kennis te maken. Wij merken dat rechtstreekse contacten veel bijdragen aan wederzijds begrip en mogelijk aan extra milieumaatregelen van bedrijven als daartoe aanleiding is.

NachtOmmetje
zaterdag 3 oktober

Het geheim van de wijk

Zoals aangekondigd in het vorige nummer van *de Stenen Bank* is het thema van het NachtOmmetje dit jaar: Het geheim van de wijk. We lopen deze editie in het deel van Hees tussen Wolfskuilseweg en Bosduifstraat.

Een aantal mensen uit onze wijk heeft een leuk programma samengesteld met zang, dans, kunst, spelletjes, motor-art en ontspanning.

We proberen om een wat jonger publiek te betrekken bij het NachtOmmetje. In dat kader brengen we een spelelement in.

De start en het einde van het NachtOmmetje zijn bij SV Nijmegen. Het idee is dat daar ook de laatste stappen gezet worden om de oplossing te vinden van het spel.

Inloop is vanaf 18.30 uur en het programma begint om 19.30 uur. Verwachte eindtijd is 22.00 uur. Om mee te lopen is inschrijven nodig via https://denachtvandeommetjes.nl. Dit kan vanaf 2 september.

Uiteraard hopen we weer op een brede belangstelling.

Team Ommetje Hees,
ommetjehees@gmail.com

tekst | **Marijke Sampers** fotografie | **Regionaal Archief Nijmegen**

1

2

3

4

Archiefplezier met foto's van Hees

Tijdens het selecteren van de foto's uit het archief van Paul Eijkhout kwam ik weer wat mooie foto's tegen waar ik jullie hulp bij nodig heb.

Wat te denken van **FOTO 1**: Een team voetballers van Blauw-Wit, zie het bekende embleem op de shirts. In 1914 werd RKSV Blauw-Wit opgericht, toen nog met een katholieke signatuur. Het voetbalveld lag aan de Dennenstraat. Na het 50-jarig jubileum in 1964 werd de naam veranderd in SV Blauw-Wit en verhuisde het speelveld naar 'de Schoonhorst' aan de Energieweg.

Wie weet in welk jaar bij benadering deze foto is genomen en welke mannen (en vrouw links op de foto) er te zien zijn?
Rechts op de foto, nog net zichtbaar, is een gelaarsde man met pofbroek te zien. Een politieman of Duitse soldaat? Wie zal het zeggen.

FOTO 2: Een klassenfoto, van de jaren 20 van de vorige eeuw? De Zusters Dominicanessen begonnen in 1848 een katholieke meisjesschool aan de Dennenstraat.
Wie herkent een oma, misschien een moeder? In welk jaar werd de foto genomen?

FOTO 3: Een mooi huis, waarschijnlijk aan de Korte Bredestraat. Inmiddels afgebroken, misschien verwoest tijdens de Tweede Wereldoorlog? Aanwijzing: het witte huis rechts op de foto is wellicht herkenbaar. Achterop de foto staat de naam G. C. Dinnessen. Wie vertelt er meer?

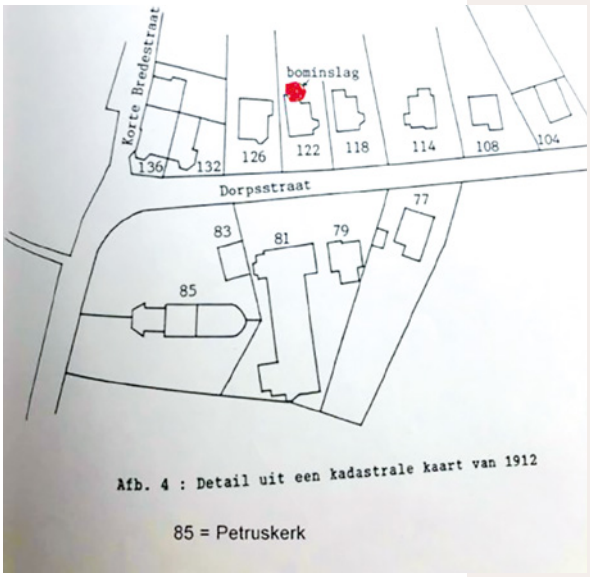
FOTO 4: Einde van de Tweede Wereldoorlog denk ik. Welke soldaten worden hier 'binnengehaald'? Wie is de pater in het wit? Misschien weet iemand de locatie.

Ik hoop van harte op reacties. Alle tips zijn welkom. U kunt deze mailen naar marijkesampers@gmail.com

Herdenking Heese oorlogsdoden op 25 september

tekst | **Henk Termeer**

Drie van de zestig oorlogsdoden van Hees vielen in de vroege ochtend van woensdag 22 juli 1942. Op die dag werden twee bommen afgeworpen door een aangeschoten geallieerde bommenwerper. Een bom viel in het veld waar nu Blauw-Wit voetbalt en sloeg alleen een diepe krater. De andere trof het oude centrum van Hees vol en viel op de eerste huizen aan de Dorpsstraat (nu Schependomlaan), pal tegenover de Petruskerk. Drie dodelijke slachtoffers waren er te betreuren en ook de enorme schade aan het hart van het toen nog landelijke kerkdorp Hees maakte letterlijk een verpletterende indruk. Vier huizen werden totaal verwoest. Nog eens twaalf panden, waaronder omliggende woningen, de Petruskerk, de toenmalige school en de kassen van Hoenselaars, waren zo zwaar beschadigd dat ze niet meer te gebruiken waren.

Afb. 4 : Detail uit een kadastrale kaart van 1912

85 = Petruskerk

Bij de komende herdenking van de oorlogsdoden van Hees op vrijdag 25 september van 16.00-17.15 uur in en bij de Petruskerk besteden we als Werkgroep Historie dit keer extra aandacht aan die eerste klap van de oorlog. We vertonen een powerpoint over de bommen op Hees, lezen voor uit de naoorlogse verklaring van een overlevende. Toon Snelder, voorzitter van de Vereniging Dorpsbelang Hees, spreekt een overweging uit. De Heese Stemmen zingen liederen en leerlingen van de Zonnewende en de Lanteerne lezen gedichten voor en noemen de namen van alle Heese oorlogsdoden, hun leeftijd en woonadres. Samen met de andere aanwezigen leggen ze bloemen bij de herinneringsborden. U bent van harte welkom!

tekst | **Anne Geurts-Kuiper** fotografie | **Anne Geurts-Kuiper, Suzanne Koebrugge, Bauke Smit**

Bouwdorp 2026

Op vrijdag 14 augustus begon het Bouwdorp-avontuur weer. Pallets werden geleverd, en ook de gemeente kwam hekken, pionnen, containers etc. brengen.

Zaterdag was opbouwdag. Het opbouwen ging zo ontzettend snel, we leken wel een geoliede machine.

Er werden boodschappen gedaan, het terrein werd klaargemaakt en versierd, de kapel werd omgetoverd tot een waar knutselwalhalla en natuurlijk werden de springkussens geleverd en uitgeprobeerd!

Zondag was het dan eindelijk tijd voor de inschrijfmiddag. Kinderen konden groepjes vormen waarmee ze de komende dagen samen gingen bouwen. Santa Maria verzorgde de bar en er was zelfs een heuse zanger aanwezig. Na deze succesvolle aftrap stonden we allemaal te popelen om maandag te beginnen.

Maandag startte helaas met regen, het werd echter al snel droog. Waar we vorig jaar in de hitte en de volle zon stonden, was het nu echt perfect bouwweer.
Flex verzorgde een dansworkshop en in de kapel konden kinderen geschminkt worden. Op het terrein stonden een opblaasbare waterglijbaan en een stormbaan. Voor ieder wat wils.

Sprookjesperenboomkasteel

Knibbel knabbel knuisje

Rapunzel

Natuurlijk werd er ook lekker limonade gedronken en fruit, ijs en snoep gegeten.

Op dinsdag waren er twee glittertattoo-artiesten. Zij die wilden konden zich laten beglitteren. Ook Flex kwam weer gezellig dansen met een groep kinderen. De pallets raakten op, dus het bouwen was wel echt klaar.

Woensdag was de dag met de meeste regen, maar de kinderen hadden daar geen last van. Hutten werden geverfd en versierd. Fantastisch om te zien hoe enthousiast alle kinderen aan het werk gingen.
Als lunch kwam er een foodtruck. Er waren broodjes hamburger, kroket, frikandel of braadworst.

Iedereen mocht twee broodjes en het was echt heerlijk. Daarna kwam de jury langs bij alle hutten. In de jury zaten dit jaar bewoners Ilma, Ria en Neal. Het Sprookjesperenboomkasteel won de originaliteitsprijs. Op het kleuterveld won het Elfenhuisje. Op het hoofdveld was er een gedeelde eerste prijs voor Knibbel knabbel knuisje en Rapunzel.

Het waren prachtige prijzen van Waalhalla, You Jump en Planet Awesome. Ook namen we afscheid van Aart, Suzanne en Boukje. Zij verlaten de organisatie. Gelukkig hebben zich al nieuwe enthousiaste vrijwilligers aangemeld.
Het was weer een geslaagd Bouwdorp. Tot volgend jaar!!!

Een groot dankjewel

Wanneer jullie deze *Stenen Bank* lezen, zijn het Bouwdorp en Happy Hees alweer achter de rug. We bedanken als bestuur iedereen die zich heeft ingezet om deze voor Hees zo belangrijke activiteiten tot een jaarlijks hoogtepunt te maken nogmaals ontzettend hartelijk.

Groen nieuws

De vereniging heeft met de gemeente Nijmegen een gebruikersovereenkomst gesloten voor de volkstuinen aan het begin van het Danielspad achter zwembad Nijmegen-West. Via de werkgroep Groen Hees zijn er opnieuw zes tuinen uitgegeven. Niet alleen aan mensen uit Hees, maar ook aan volkstuinders uit Heseveld en de Wolfskuil. Ab Verheul is aanspreekpunt voor de volkstuinders.

Ledenvergadering

Sinds de ALV in mei is er veel gebeurd. Een groepje betrokken leden is aan de slag gegaan met aanbevelingen voor de structuur van de vereniging. Het bestuur heeft begin augustus van hen een uitgebreid advies ontvangen met diverse nuttige aanbevelingen. **We hebben een ALV gepland op 1 oktober** om onze voorgenomen acties te bespreken met de leden van de vereniging. De uitnodiging voor de ALV volgt nog.

Bestuursleden gezocht

Een van de aanbevelingen van het groepje betrokken leden is het opstellen van een rooster van aftreden van de bestuursleden. Dit hebben wij gedaan en het ziet er zo uit:

Naam	Rol	Aangetreden	Aftreden/herkiezen
Toon Snelder	Voorzitter	Juni 2022	2026
Maarten de Waal	Penningmeester	Juni 2022	2026
Marjon Otten	Bestuurslid	Juni 2025	2027
Rogier Huurman	Secretaris	Juni 2025	2028
Hermien Miltenburg	Bestuurslid	Juni 2025	2028

Zoals uit dit overzicht blijkt, zijn er dit jaar vacatures voor een voorzitter en een penningmeester. Voor de vacature van penningmeester heeft inmiddels iemand zich gemeld, zie hieronder bij Goed nieuws! Daarnaast zijn nieuwe bestuursleden altijd van harte welkom. Heb je interesse in een bestuursfunctie? Laat dit dan weten aan een van de huidige bestuursleden. Je kunt eerst een paar vergaderingen meedraaien om een idee te krijgen wat het betekent om bestuurslid te zijn van een bewonersvereniging met 800 leden.

Goed nieuws!

Annemiek Lamers heeft zich aangemeld als nieuwe penningmeester. Zij draait nu mee als aspirant-lid van het bestuur. Het bestuur stelt voor om haar tijdens de volgende ALV formeel als penningmeester te benoemen.

Verslagen bestuursvergaderingen

Om iedereen binnen de vereniging te informeren over wat er in de bestuursvergaderingen is besproken en besloten, worden de goedgekeurde verslagen van de vergaderingen gepubliceerd op de verenigingswebsite. Je kan de verslagen vinden onder het kopje Bestuur. Als je op een verslag wilt reageren, kun je een van de bestuursleden benaderen, of je kunt een reactie sturen per mail naar het secretariaat. (secretaris@dorpsbelanghees.nl)

Nieuwsbrieven

Het bestuur heeft besloten om de *Nieuwsflits* nieuw leven in te blazen. Dit betekent dat belangrijke informatie vanuit het bestuur via een digitale nieuwsbrief voortaan weer snel bij alle leden aankomt. We zullen de komende tijd die nieuwsbrief ook gaan gebruiken om te peilen waar behoeftes liggen in de wijk. Houd je mailbox dus in de gaten.

Even voorstellen

Mijn naam is Annemiek Lamers en ik ben de vierde generatie die woont op het hoekje van het oude gedeelte van het Kerkpad. Na wat omzwervingen in de Randstad en Maas en Waal ben ik vorig jaar mei, na ruim 35 jaar, teruggekomen op mijn vertrouwde geboortegrond. Het voelde meteen weer als thuis.

Mijn partner Olav en ik hebben samen vier volwassen kinderen, waarvan er nog één op het Kerkpad woont. Ik heb mijn eigen administratiekantoor en werk daarnaast ook nog in de financiële sector als inkomensbeoordelaar voor ondernemers die een hypotheek wensen.

Ik wil heel graag een maatschappelijke bijdrage leveren aan mijn geliefde Hees en de functie van penningmeester bij de vereniging past bij mijn interesse en vaardigheden. Bestuurlijk heb ik weinig ervaring, maar ik ben er zeker van dat het huidige bestuur mij zal begeleiden en laten groeien. Hoewel 'weinig ervaring' relatief is, want als manager van een samengesteld gezin van vier pubers was ik toch wel vaak bezig met diplomatie, politiek, aansturen en oplossen.

Ik ben rechtdoorzee en draai niet om de materie heen. Daarnaast ben ik innovatief, ruimdenkend, probleemoplossend en analytisch. De eigenschappen van een ondernemersdochter wellicht.

Tien jaar Kribjesroute Hees: save the date!

Zet het maar vast in de agenda: Kribjesroute Hees van **18 december 2026 tot en met 6 januari 2027**. Dat lijkt misschien nog ver weg, maar de tijd gaat altijd sneller dan je denkt en voor je het weet moet de winterjas van zolder.

Het wordt een bijzondere editie, want de Kribjesroute Hees bestaat tien jaar! Voor de tiende keer kunnen we straks meer dan twee weken lang genieten van traditionele, moderne, en creatief geknutselde kribjes voor ramen en in tuinen. En meepuzzelen met de letterpuzzel.

De opening van de Kribjesroute is dit jaar op vrijdag 18 december. Hoe de opening van deze jubileumeditie eruit gaat zien ligt nog niet helemaal vast. Zodra er meer bekend is, komt dat op de website van de Kribjesroute. Houd die dus in de gaten.

Wil je meedoen met een kribje? Heb je er al een? Of maak je voor deze tiende editie iets speciaals? Aanmelden kan vanaf 1 november tot 10 december via het contactformulier op de website: www.kribjesroute.nl.

BANKGEHEIMEN: JAAP GEURTS

tekst | Petra Kateman
fotografie | Jaap Geurts

Een leven lang inspiratie

Dit is een gesprek met een gelukkige pensionado, die geniet van het leven dat hij heeft en heeft genoten van het leven dat hij had. ‘Ik heb een mooie jeugd gehad en heb nu nog steeds een mooi en rijk leven.’ Ik ontmoet hem in zijn atelier aan het Jan Brinkhoffplantsoen. Opgegroeid aan de Floraweg en nu weer in Hees: Jaap Geurts.

Op 67-jarige leeftijd moest hij stoppen met zijn werk. Hij had best langer door willen gaan, want hij was nog lang niet klaar voor zijn gevoel. Zwembaden en vooral zwembad Nijmegen-West kent hij van binnen en van buiten. Hij weet nog dat er een mooie boerderij stond op de plaats van het huidige zwembad. Hij heeft de bouw meegemaakt en zal wellicht ook de afbraak meemaken. Hij loopt er nog steeds graag binnen. Hij weet alles over de watervoorziening en de elektriciteit, en kan meedenken over het gebruik van AI. Hij is zichzelf altijd blijven ontwikkelen. Gestart op de LTS en daarna in de praktijk, als één van de eersten die geïnteresseerd waren in software en computer. Bij de vorige energiecrisis had hij al bedacht dat er een windmolen bij het zwembad gezet kon worden om energie te winnen. De bouwaanvraag was al goedgekeurd, maar de crisis was alweer voorbij. Ook de bezoekers van het zwembad kent hij. In de jaren zeventig waren bezoekers niet altijd lieverdjes. Bij controles stond hij er niet van te kijken als bezoekers een stiletto of luchtdrukpistool op zak hadden. De kiosk die op het terrein stond is meerdere keren leeggeroofd. Was er wat aan de hand, dan stapte hij meteen op de fiets om te kijken en maatregelen te nemen. Met bedreigingen heeft hij ook te maken gehad. Volgens hem is dat niet heel anders dan nu.

Sinds 40 jaar is schilderen zijn hobby. Het begon bij toeval met wat resten verf bij het zwembad: met een collega goot hij de verf op een doek en toen ontstond er een groot abstract schilderij. Dat was het eerste zaadje inspiratie. Bij de Lindenberg volgde hij verschillende cursussen: beeldhouwen, zeefdrukken, schilderen. Hij schildert met acrylverf en legt nu stukjes Hees vast. Hij maakt een schets en een foto op de locatie en werkt die in zijn atelier uit. Zijn atelier is op het balkon van zijn huis aan het Jan Brinkhoffplantsoen, waar hij uitkijkt op een grote eik. Ook heeft hij les bij wijkcentrum Titus Brandsma in een gezellige groep waar ze iets van elkaar en van de docent opsteken. Op de Makersmarkt die in maart gehouden werd op het Kerkpad toonde hij zijn werk en verkocht hij wat werken. Hij schildert wanneer hij zin heeft. Soms een uur, soms meerdere uren achter elkaar. Hij houdt van Hees, van de ruimte die er is, de eikenboom waar hij op uitkijkt, de Witte Poort waar hij vroeger biljartte. Na een hersenbloeding 10 jaar geleden is hij weer goeddeels hersteld en geniet hij van fietsen op zijn driewieler.

Kortom een opgewekte, positieve, leergierige man die ook nu volop van Hees kan genieten! Want dat zijn woning bij Hees hoort, staat voor hem vast. Mocht u meer van zijn werk willen zien, kijk dan op YouTube: https://www.youtube.com/watch?v=sfoBbrXYkeQ

DUURZAAM HEES

tekst | **Walter van der Linden**

In dit artikel kondigen wij, Duurzaam Hees, drie evenementen aan die de komende maanden op het gebied van duurzaamheid en de energietransitie worden georganiseerd.

Voorlichtingsavond

Duurzaam Hees heeft begin oktober een voorlichtingsavond gepland in de Petruskerk.
De onderwerpen die op het voorlopige programma staan:

- Voor- en nadelen van zonnepanelen en het vervallen van de salderingsregeling;
- Dynamisch of vast contract;
- Voor- en nadelen: thuisaccu en/of zonnestroomboiler;
- Warmtepomp versus airco, of beide en/of hybride;
- De volgorde van isolatiemaatregelen;
- Hoe de warmte via de ramen buiten te houden in de zomer en binnen te houden in de winter.

Zodra de datum bekend is, delen we deze via mail en op onze website: https://duurzaamhees.nl/. Mocht u een onderwerp voor deze avond hebben waar u meer over wilt weten, of heeft u een andere vraag, mail dan naar info@duurzaamhees.nl

Nationale Duurzame Huizen Route

Op zaterdag 31 oktober en zaterdag 7 november zijn de jaarlijkse open dagen van de Nationale Duurzame Huizen Route. Voor meer informatie en om uw huis aan te melden, kijk op: https://duurzamehuizenroute.nl/nieuws/

Energie-4Daagse

Tijdens de Nationale Klimaatweek organiseert het Steunpunt Energietransitie samen met zijn partners van 3 t/m 7 november de Energie-4Daagse. Duurzaam Hees is een van de leden van het Steunpunt. Informatie over de Energie-4Daagse vindt u op https://www.steunpuntenergietransitie.nl/

tekst & fotografie | **Ab Verheul**

Een bijenburcht in onze wijk

De zogenaamde bijenhotels zijn gemeengoed geworden. We zien ze veelvuldig in tuinen, in parken bij bedrijfsgebouwen, enz.

Met de voorgeboorde gaatjes in hout, en wat wild gerei als bosjes takken en strootjes wordt wilde bijen een plek geboden om te nestelen. Daarin leggen ze hun eitjes samen met stuifmeel als voedselvoorraad voor de larven. Vaak zien we de gaatjes dichtgemetseld met wat slijk. Dat heeft de nijvere moederbij gedaan. De eieren en voedselvoorraad zijn op die manier veilig geborgen.

Let op de zandbij!

Er is meer in de wondere wereld van de bijen. Er zijn heel veel wilde bijen die nestelen in de bodem, de zogenaamde zandbijen of graafbijen. Deze bijen graven gangetjes in het zand en leggen daarin eitjes, en daarin ook stuifmeelkorrels als voedselvoorraad voor de jongen. Zandbijen (Andrena) vormen met bijna 80 soorten het grootste bijengeslacht in Nederland. Er zijn 28 algemeen voorkomende soorten. Je herkent zandbijen aan een strookje met kort viltig haar langs de ogen.

Grijze zandbij (boven: vrouwtje, onder: mannetje)

Meesters in het graven

De zandbijen zijn ware experts als het aankomt op graven. Ze staan bekend om hun vermogen om uitstekende tunnels te graven in zandige grond. Deze tunnels dienen als nesten en bieden een veilige plek voor hun eieren en larven.

Zandbijen zijn solitair levende bijen. Ze leven niet gezamenlijk in één nest met een strikte taakverdeling, maar meer op zichzelf. Wel kunnen er meerdere nesten dicht bij elkaar liggen, waardoor het lijkt of ze in een groep leven.

Ze kunnen gedurende het voorjaar en in de zomer worden aangetroffen op zanderige gronden, maar ook bijvoorbeeld tussen straattegels en in tuinen.

De meeste soorten zandbijen vliegen vroeg in het voorjaar, maar sommige soorten komen pas tevoorschijn in de zomer, zoals de pluimvoetbij. Qua grootte zijn de zandbijen variabel: veel kleine soorten zijn maar 4 mm, terwijl de grootste zo'n 16 mm lang kan zijn.

De pluimvoetbij

Zandbijen graven niet in elke soort zandbodem. Het zand moet niet te los zijn, want dan storten de gangen in. Het moet een beetje kleverig zand zijn. Er moet een beetje leem of klei in het zand zitten zodat de gangen goed intact blijven. De grond mag niet te vet zijn, want dat is te zwaar werken voor die kleine bijen.
De zandbij heeft het steeds moeilijker in ons land, want veel losse grond wordt gecultiveerd door de mens of er zijn te weinig bloeiende (wilde) planten in de omgeving beschikbaar voor voedsel.

Pluimvoetbij

Een kans voor de zandbij in Nijmegen-West

Werkgroep Groen Hees neemt het initiatief voor het bouwen van een bijenburcht. Een 'safe haven' voor de zandbij. Met behulp van stenen bouwen we een wal in een ovale vorm, gericht op het zuiden zodat het geheel goed warm kan worden. Binnen in de ovale omwalling brengen we de juiste grondsoort of zandsoort aan. Wij zetten om de burcht een hek zodat honden er niet enthousiast gaan graven en spelen.

Oproep

Wij willen dit najaar de burcht aanleggen en kunnen nog wat handjes gebruiken bij het verplaatsen van zand en stenen en het opbouwen van het geheel.
Wilt u meedoen? U kunt zich aanmelden bij Werkgroep Groen Hees via abverheul@outlook.com

Voorbeeld van een bijenburcht in Utrecht

Het wel en wee van het ‘Wilde’ Westen

tekst | **Niels Krijnsen**

Woensdagmiddag eind van de dag. De laatste zelfgemaakte bramenjam gaat in de potjes als ineens een van onze deelnemers binnenkomt. ‘Kom even snel, er is iets met Elwin.’ Ik laat het halfvolle jampotje staan en loop met snelle stappen richting de lunchtafel buiten waar Elwin wat teleurgesteld over zijn schoffel geleund staat. In het perkje staat een mooie klimplant tegen de gevel en al haar wortels liggen open en bloot in het zonnetje te drogen. In zijn poging om met de schoffel het perkje van 20 x 20 van onkruid te ontdoen is de plant volledig uit de grond getrokken.

Snel zak ik door de knieën, graaf een gat waar de wortels in kunnen en begin ritmisch de grond aan te drukken. Na elke 30 compressies adem ik twee keer diep in en ga weer door. Als na enkele minuten de bloem weer wat van haar oorspronkelijke paarse kleur terug begint te krijgen, bedek ik snel de wortels en geef met de gieter wat extra water.

Mijn collega die binnen achter de computer aan het werk was en hoorde dat we naar buiten geroepen werden, zag enkel een deel van mij geknield bezig en had 112 al ingetoetst om de hulpdiensten te alarmeren. Ze schiet in de lach als blijkt dat onze deelnemers allemaal in orde zijn. Na een korte uitleg voor Elwin dat onkruid wieden op een postzegel beter met de hand kan dan met een twee meter lange schoffel, kan iedereen weer lekker verder waar hij of zij mee bezig was.

De laatste jampot wordt verder afgevuld en kan dan naar het winkeltje voor de verkoop. Het winkeltje dat overigens wel wat extra koopwaar kan gebruiken. Een of andere onverlaat heeft namelijk een kraak gezet en al onze zelfgemaakte producten buitgemaakt. We hopen dat hij of zij aan het genieten is van onze siropen, jammetjes, thee en honing. Wij gaan wel weer nieuwe maken. Fijne nazomer voor iedereen.

Drie deuren, twee prullen en een auto

Ik weet niet of iedereen zich die quiz nog herinnert van Willem Ruis, waarbij tijdens De Willem Ruis Lottoshow de 'winnaar' zich voor drie deuren geplaatst zag, waarachter één daarvan een auto zat. Dit verhaal gaat over hebzucht en kiezen onder voorwaarden en dit alles weer naar aanleiding van een recent verschenen boekje van Ionica Smeets (Het Wiskundemeisje dat nu hoogleraar is aan de Universiteit Leiden) en Jan Beuving (wiskundig cabaretier), waarin dit 'drie deuren probleem' centraal staat.

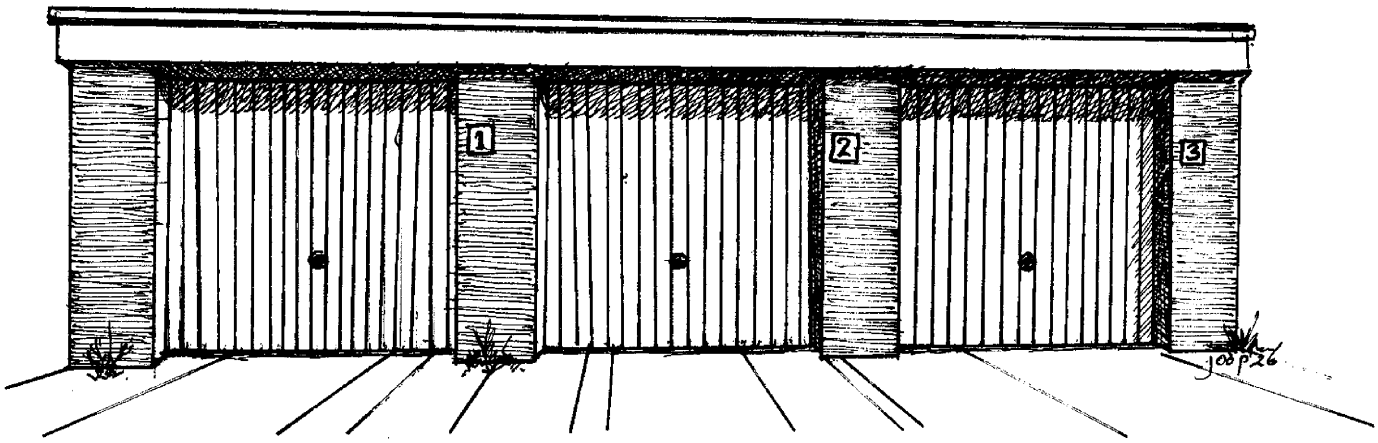
Hoe zat het ook alweer? Een kandidaat wordt voor drie deuren geplaatst, waarvan achter één deur een auto zit, en achter de twee andere deuren een prul. De kandidaat mag uit één van die deuren kiezen. Op het moment dat hij/zij een deur gekozen heeft, opent Willem een andere deur, waarachter een prul zit. Willem vraagt: 'Wil je van deur wisselen?' Je hebt niet veel tijd en de vraag is natuurlijk wissel je wél of wissel je níet. Op zich lijkt het antwoord simpel: het maakt geen snars uit, achter die andere deur zit of een prul of een auto en dat was bij jouw eerste keus ook het geval. Kortom de kans lijkt 50%. Er zijn oneindig veel brieven geschreven over wat de handigste keus is, want die is er. En dat heeft te maken met het feit dat de quizmaster weet waar het prul zit, want hij opent de deur met dat prul en niet die andere met de auto. Er zit, zoals dat heet een nieuwe conditie bij de volgende beslissing.

De aanvankelijke kans om achter een van de deuren een auto te treffen is 1 op 3 (33%), maar zodra ik een tweede kans krijg neemt die kans toe. Stel dat je aanvankelijk een prul had gekozen, dan is de kans op een auto te winnen tweemaal zo groot als je wisselt. Dus 66%. De conclusie is dus: wisselen maakt de kans op een auto te winnen groter.

Het wordt misschien nog duidelijker als we 100 deuren hebben met 1 auto. Je kiest 1 deur (1% kans op de auto) en Willem opent nu al die andere 98. Als je dan wisselt, is de kans 99%!

Ben je nog niet geheel overtuigd van de 'redenering', dan is het verstandig om een zogenaamde waarheidstabel te maken, waarin alle mogelijkheden langskomen, wanneer de kandidaat van deur wisselt. Het is een mooie oefening in het afstruinen van de mogelijkheden, die tegenwoordig alleen nog door computers wordt gedaan, maar heel instructief is voor het maken van kanssommen.

We noemen de deuren: Deur1, Deur2 en Deur3 en we bekijken alle uitkomsten als ik wissel.

Auto achter	Ik Kies	Willem opent	Ik Wissel	Uitkomst
Deur1	Deur1	Deur2 of Deur3	naar Deur3 of Deur2	PRUL
Deur1	Deur2	Deur3	naar Deur1	AUTO
Deur1	Deur3	Deur2	naar Deur1	AUTO
Deur2	Deur1	Deur3	naar Deur2	AUTO
Deur2	Deur2	Deur1 of Deur3	naar Deur3 of Deur1	PRUL
Deur2	Deur3	Deur1	naar Deur2	AUTO
Deur3	Deur1	Deur2	naar Deur3	AUTO
Deur3	Deur2	Deur1	naar Deur3	AUTO
Deur3	Deur3	Deur1 of Deur2	naar Deur2 of Deur1	PRUL

Waarheidstabel voor alle mogelijkheden als ik wissel

Het is voldoende om de eerste drie regels van de tabel door te nemen. De andere zes zijn wat redenering betreft natuurlijk precies hetzelfde.
Als we uitgaan van het feit dat Auto achter Deur1 zit, kan ik kiezen uit drie mogelijkheden: Deur1, Deur2, Deur3. Kies ik Deur1 (ik zat dus goed), dan zal Willem of Deur2 of Deur3 openen, terwijl ik, als ik wissel, Deur3 of Deur2 moet nemen. De uitkomst voor mij is: helaas een prul.
We stappen naar de volgende regel: Ik kies voor Deur2, Willem moet dan voor Deur3 kiezen, en als ik wissel moet dat Deur1 worden: ik win een auto.
Bij de derde regel kies ik voor Deur3, Willem moet Deur2 kiezen, en opnieuw is Deur1 mijn deel: ik win weer de auto. Dus als AUTO achter Deur1 zit, dan heb ik dus 66% kans om hem bij een deurwissel te winnen. Samengevat: Als ik aanvankelijk goed had gekozen (33%), heb ik bij wisselen pech, en als ik aanvankelijk fout had gekozen heb (2x33%) heb ik bij wisselen gewonnen.
Precies hetzelfde verhaal gaat natuurlijk op als AUTO achter Deur2 of Deur3 zit.

Dit prachtige voorbeeld van 'conditionele waarschijnlijkheid' leert ons hoe je intuïtie er behoorlijk naast kan zitten als je onder zware stress voor het 'betere' moet kiezen. Nu is zo'n extra deur openen natuurlijk een heel speciaal voorbeeld, maar in de praktijk zijn er maar weinig kansprocessen die niet worden beïnvloed door wat er aan vooraf is gegaan.

Het leven barst van waarschijnlijkheden die worden beïnvloed door een bepaalde 'conditie'. Er zijn hele boeken over geschreven. Ik noem een paar voorbeelden:

Een pasgeborene in ons land heeft een bepaalde kans zo'n 82 jaar te worden (levensverwachting). Iemand die de eerste 76 jaren van zijn leven heeft overleefd heeft een veel grotere kans die leeftijd te halen, terwijl iemand van 81,99 jaar bijna 100% kans heeft. En als iemand zijn hele leven 'ongezond' geleefd heeft, wordt de kans ook lager om 82 jaar te worden.

Bij bevolkingsonderzoeken naar bijvoorbeeld hartklachten, maakt het nogal uit of je een willekeurige steekproef doet, of wanneer iemand met wat klachten bij zijn huisarts komt en een onderzoek krijgt. Terwijl het dan nog helemaal niet zeker is dat het onderzoek een positieve uitslag zal geven. Hypochonders genoeg in deze wereld.

En wat te denken van al die Covid-testjes destijds: Hoe betrouwbaar waren de testjes bij een positieve of een negatieve uitslag in de zomerdip of in de winterpiek? De Tweede Kamer is er nog vol van met haar enquête.

Bronnen:
- Jan Beuving & Ionica Smeets - *De auto, de geit en de wiskunde*
- Tom Chivers - *Everything is predictable*
- ChatGPT en Wikipedia: voor de details uit het verleden met Willem Ruis en zijn Lottoshow in de tachtiger jaren.

Tekening: Joop van Eck.

Dick (76) is een natuurkundige met nog volop kansen in het leven, hoopt hij.

tekst & fotografie | **Ria Vogels**

Zevenstippelig lieveheersbeestje

Lieveheersbeestjes: nuttig, kleurrijk en schattig

Viervlekkig aziatisch lieveheersbeestje

Sommige mensen gruwen van insecten, ongeacht om welke soort het gaat. Elk geel met zwart vliegend beestje kan een gevaarlijke wesp zijn, elk tenger, zoemend beestje een steekmug en elk kruipend beestje een engerd of een mogelijke plantenplaag. Uitzonderingen zijn de opvattingen over vlinders en mogelijk ook libellen, al denken sommigen toch dat libellen mensen bijten of steken. Er is echter één insectensoort die bij vrijwel niemand enge gedachten oproept: het lieveheersbeestje. Van alle kriebelbeestjes in onze tuinen worden deze bolvormige kevertjes het schattigst gevonden, want kleurrijk en ongevaarlijk. Het zeer algemene Zevenstippelig lieveheersbeestje wordt van oudsher gezien als brenger van geluk. Het kevertje is tegenwoordig ook het symbool tegen zinloos geweld.

Nuttige bestrijders van plaagbeestjes

Lieveheersbeestjes behoren tot de orde van de kevers omdat ze harde, ondoorzichtige voorvleugels hebben, dekschilden genaamd, waaronder twee doorzichtige vliesvleugels zitten, die ze uitvouwen wanneer ze gaan vliegen, want dat kunnen ze.
Lieveheersbeestjes zijn vaak te vinden bij tuinplanten die vol met bladluizen zitten. Behalve luizen eten sommige lieveheersbeestjes ook schimmels, planten of kleine insecten. Waarschijnlijk spelen hun kleurrijkheid en de wetenschap dat ze bladluizen eten een rol bij hun populariteit.
Voor het bestrijden van bladluizen zijn ze uitermate nuttig. Een volwassen lieveheersbeestje eet wel 100 bladluizen per dag. Hun larven eten er nog veel meer. Het zijn daarmee natuurlijke bestrijders van plaagdieren en hun aanwezigheid is van belang voor de biodiversiteit en het natuurlijke evenwicht in de tuin. Pesticiden doden immers niet alleen de plaagdieren, maar ook de lieveheersbeestjes en andere nuttige planten-, water- en bodembewoners. Bovendien zijn lieveheersbeestjes op hun beurt voedsel voor vogels en andere insecten. Ze zijn kortom een belangrijk onderdeel van de voedselketen in de natuur.

Maar ook een roofdier

Vanwege hun betekenis als natuurlijke luizenverdelgers is ooit het Aziatisch lieveheersbeestje geïntroduceerd in kassen van de biologische tuinbouw. De soort wist echter daaruit te ontsnappen en heeft zich sinds het begin van deze eeuw hier uitstekend kunnen handhaven. Deze kever is 5-8 mm groot en is daarmee iets groter dan veel inheemse lieveheersbeestjes. De soort is ondanks een grote variatie aan kleur en tekening, goed te herkennen aan het zwarte M-vormige teken op het halsschild. Een nadeel is dat deze invasieve soort bij gebrek aan luizen

Zestienstippelig lieveheersbeestje

Viervleklieveheersbeestje

Harlekijnlieveheersbeestje

Tienvleklieveheersbeestje

Citroenlieveheersbeestje

Vloeivlieklieveheersbeestje

Driehoekkapoentje

Schaakbordlieveheersbeestje

Meeldauw-
lieveheersbeestje

ook andere lieveheersbeestjes, rupsjes en vlindereitjes opeet en daarmee een bedreiging vormt voor onze inheemse insecten.
Het Aziatische lieveheersbeestje overwintert bij voorkeur op warme plekken, soms binnenshuis, waarbij ze zich in groten getale in hoekjes en kieren bij ramen verschuilen. Ook dat maakt de soort wat minder populair.

Kleurrijke bolletjes met stippen

Lieveheersbeestjes kennen een enorme verscheidenheid aan kleur, stippentekening en grootte. De kleur varieert van geel tot oranje, roze, rood en zwart, met daarop een wisselend aantal zwarte of witte stippen. De grootte varieert van 2 tot 10 mm. Met name de kleuren en stippen zijn van belang voor het op naam brengen van de circa 60 Nederlandse soorten. In Hees zijn iets meer dan 30 soorten waargenomen. Er valt hier voor ons dus nog wel wat nieuws te ontdekken. Voor vogels en andere insecten vormen de kleuren een waarschuwing over de eetbaarheid van het beestje.

De prachtigste en onmogelijkste namen

De verscheidenheid aan kleur en voorkomen heeft ook een groot aantal namen opgeleverd. De een is nog mooier dan de andere, maar ze zijn vaak ook enorm moeilijk te onthouden. Er is een groep die op grond van het aantal stippen op de dekschilden wordt aangeduid met 'stippelig', waaronder het al genoemde Zevenstippelig lieveheersbeestje. In Hees zijn ook het Tien-, Elf-, Zestien-, Negentien- en Vierentwintigstippelig lieveheersbeestje gezien, maar er zijn in Nederland dus nog meer soorten 'stippeligen'. Daarnaast worden sommige inheemse soorten aangeduid met 'vlek', zoals het Viervleklieveheersbeestje en het Viervlekkapoentje. In Hees komt verder het Tienvleklieveheersbeestje voor, naast het al eerder genoemde Tienstippelig lieveheersbeestje.
Wat bijdraagt aan de verwarring is dat Aziatische lieveheersbeestjes worden aangeduid met 'stippig', zoals het Veelstippig Aziatisch lieveheersbeestje, of als 'vlekkig', zoals het Viervlekkig Aziatisch lieveheersbeestje. Kunt u me nog volgen?

Bijzonder mooie kevertjes met al even mooie namen, die eveneens allemaal in Hees voorkomen, zijn onder meer Roomvlek-, Vloeivlek-, Oogvlek- en Niervleklieveheersbeestje. Het Roomvleklieveheersbeestje lijkt heel erg op het Tienvlek- en het Meeldauwlieveheersbeestje. Niet alleen de namen, ook het uiterlijk kan dus voor verwarring zorgen.
Ook kennen we het Harlekijn-, Schaakbord- en Citroenlieveheersbeestje. Er zijn er nog meer, maar tot slot noem ik de kapoentjes, dat zijn vooral heel kleine lieveheersbeestjes, zoals het Driehoek-, Roodrand- en Struweelkapoentje.

Nieuw voor Hees

Nieuw in de wijk is het zeer zeldzame 2-3 mm grote Bebopnepkapoentje. Toine van Gaal vond dit beestje in maart 2026 in Hees. Net als het Aziatisch lieveheersbeestje is dit kapoentje een exoot. Het beestje komt oorspronkelijk uit Nieuw-Zeeland en is ingezet bij orchideeënkweek in kassen, waarna het zich na ontsnapping heeft weten te verspreiden. De eerste vindplaats buiten de kassen was in 2017 in Limburg. Vanaf 2022 is het ook gevonden in Groesbeek, en sinds dit jaar dus ook in Hees. Het kevertje wordt vooral gevonden in heggen met klimop.
De 'nep' in de naam van het kevertje, verwijst overigens niet naar iets onechts, maar naar de 'neppe' ofwel de kleur van het dekschild. De 'Bebop' in de naam verwijst vervolgens naar de dubbele beharing op de dekschilden. Die ligt deels plat en staat deels rechtovereind. Grappig toch?

Hopelijk laat u zich door deze hoeveelheid aan verwarrende informatie niet van de wijs brengen en kunt u, ook zonder de precieze naam te weten, genieten van de veelkleurigheid en veelvormigheid van deze schattige en nuttige keversoort in onze leefomgeving.

tekst | **Irma Bogers** fotografie | **Zonnewinst**

Jasper Serraris: Zonnewinst

Welke Heesenaar heeft de auto van Zonnewinst nooit zien staan aan de Schependomlaan, dichtbij de Petruskerk? Deze auto is van de eigenaar van het bedrijf Zonnewinst, Jasper Serraris (1988). De auto staat voor de deur van zijn huis, dat hij met zijn vrouw en een ander stel anderhalf jaar geleden kocht. Ik spreek Jasper thuis in de gezamenlijke woonkeuken.

Van audio naar elektrotechniek

'Vanuit interesse voor audio, ging ik elektrotechniek studeren', vertelt Jasper. 'Ik had een bijbaantje geluidmixen en ik deed vrijwilligerswerk op leuke festivalletjes en bij bandjes. Een tijdje heb ik in een muziekwinkel gewerkt. Daar verkochten we ook apparaten. Ik vroeg me af waarom de ene microfoon € 1000 kostte en de andere € 80, terwijl die ook prima klonk. Het leek mij wel interessant om die apparaten zelf te kunnen maken. Zo kwam ik uit bij elektrotechniek. Omdat ik de middelbare school niet had afgemaakt, heb ik een 21-plustoets gedaan om toegelaten te worden tot een opleiding.' In Utrecht volgde Jasper met goed gevolg een hbo-opleiding elektrotechniek.

Tijdens zijn studie veranderde zijn interesse voor audio naar duurzame techniek. Hij studeerde af op een onderzoek naar het geluid van windmolens. Na zijn afstuderen werkte hij twee jaar bij een bedrijf in Arnhem. 'Dat bedrijf ging zich steeds meer toeleggen op militaire doeleinden. Daar ben ik toen weggegaan', zegt hij. Een vriend legde zonnepanelen en vroeg hem mee het dak op te gaan. Jasper schreef zich in als zzp'er bij de Kamer van Koophandel. Er bleek veel vraag te zijn naar elektriciens. Een opdrachtgever was Henk Kuiper van Zonnewinst. 'De werksfeer daar was prettig. Bij andere opdrachtgevers was het doorrammen. Twee klussen op een dag. 's Ochtends om 6 uur in Rotterdam en 's middags nog een klus in Utrecht. Je hebt nergens aansluiting bij mensen. Henk daarentegen zei: "Doe maar rustig, drink maar koffie. Dat is goed voor het klantencontact." Ik heb drie of vier jaar als monteur gewerkt bij Zonnewinst. Ongeveer zes jaar geleden werd ik mede-eigenaar en werd Zonnewinst een BV. Drie of vier jaar geleden verhuisden we van de oude Splendorfabriek aan de Groenestraat naar Elst. Henk is twee jaar geleden gestopt en nu ben ik de enige eigenaar, samen met de bank, als stille eigenaar.' Hij lacht.

Van zonnepanelen naar batterijen en service

Zonnewinst heeft een medewerker in vaste dienst en verder een pool van tien zzp'ers. Vier jaar geleden was het erg druk. Dagelijks was er een team van drie man aan het werk. Nu is er een servicemonteur die zelf afspraken maakt als er storingen zijn. 'Het salaris is voor iedereen zo'n beetje hetzelfde', zegt Jasper. 'Ik vind het interessant om te laten zien dat het niet alleen om geld draait. Hebzucht is een groot probleem in de wereld. De oneindige groei gaat maar door, naar de grenzen van de planeet. Ik wil verduurzamen, een soort professionele vorm van activisme.' Jasper ziet als toekomstige ontwikkeling dat batterijen, warmtepompen, zonnepanelen en laadpalen op elkaar afgestemd worden. 'Dan ga je richting energiemanagement', zegt hij. 'Alles wordt meer en meer elektrisch. Werk zal er altijd zijn. Nu is het weer druk met het installeren van thuisbatterijen.'

Van de Voorstadslaan naar Hees

Jasper woonde eerst aan de Voorstadslaan in een bovenhuis met een klein voortuintje. 'Maar met een klein kind steeds twee trappen op om even iets te drinken te halen was niet zo handig', zegt hij. 'Een ander stel wilde ook gezamenlijk iets kopen en zo zijn we in Hees terechtgekomen in dit grote huis. Met de jongeren van de kleinschalige opvang van het COA hiernaast hebben we een gezamenlijke moestuin aangelegd. Afgelopen winter hebben we eerst de tuin samen omgespit.'

'Naast mijn werk bij Zonnewinst heb ik met vrienden in de Paraplufabrieken een uitgeverijtje voor poëzie, Proces-Verbaal genaamd. We maken onze eigen dichtbundels. Hoewel ik de laatste tijd niet meer zoveel schrijf. De laatste keer was twee jaar geleden toen mijn dochter is geboren. En ja, alle clichés zijn waar.'

IN HET ZONNETJE

tekst & fotografie | **Irma Bogers**

De laatste in de rij van mensen die veel werk achter de schermen verrichten en in het zonnetje worden gezet is Michel Wolf, de vormgever van *de Stenen Bank*. Hij doet dit vrijwilligerswerk al ruim 10 jaar. In het begin samen met Simone Weijs, sinds vijf jaar solo. 'Ik was al actief in de wijk bij een ondernemersclub, "Hees Creëert". Het was een soort wijknetwerkclub. Daar leerde ik Simone kennen. Toen een tweede vormgever gezocht werd voor *de Stenen Bank* ben ik gestart. Ik vind het leuk om te doen, het is ook mijn vak. Je leert de wijk beter kennen, door de stukken die erin staan, én door de mensen met wie je samenwerkt.'
Michel is ruim twee werkdagen bezig met de opmaak van een editie. En daarnaast gaan er twee redactievergaderingen aan vooraf. 'Ik ga er echt voor zitten', zegt Michel, 'en ik heb er ook altijd zin in. Je bent iets vrijer dan bij een reguliere opdrachtgever. Je kunt je net iets meer veroorloven qua design.'
Michel legt uit dat hij werkt vanuit een map met tekstbestanden en een map met beeld. Die moeten op een overzichtelijke en aantrekkelijke manier op 32 of 36 pagina's terechtkomen, soms best wel een gepuzzel. Rubrieken hebben veelal een vaste plek in het blad.
Als Michel de opmaak naar de drukker heeft gestuurd, duurt het een dikke week voordat de gedrukte exemplaren worden afgeleverd. Tot slot geeft Michel aan dat het altijd goed is om nieuwe aanwas te krijgen voor de redactie, fotografie of vormgeving.

31

De redactie draagt deze sponsoren een warm hart toe. Zij maken het mede mogelijk dat we *de Stenen Bank* kunnen maken.
Wilt u uw bedrijf ook meer gezicht geven in Hees en ons werk steunen? Uw advertentie is welkom!

Samen uit, samen thuis.

Maas & Waal Makelaardij, een nieuw makelaarskantoor voor aan- of verkoop van jouw woning.

Wij zijn Maurice en Cornelie, twee bekende gezichten met één duidelijke blik. Een huis aankopen of verkopen doe je niet elke dag. Daarom doen we het **samen**. Bij ons sta je nooit alleen, van het eerste gesprek tot en met de sleuteloverdracht.

Wij zijn geen traditioneel makelaarskantoor.
Met onze jarenlange ervaring en kennis van de woningmarkt vinden wij dat het ook anders kan: “Bij ons staat kwaliteit boven kwantiteit”.

Benieuwd wat onze aanpak voor jou kan betekenen?
Neem dan **vrijblijvend contact** met ons op.

MAAS & WAAL MAKELAARDIJ

024 2022280 **thuis@maasenwaalmakelaardij.nl**
Staringstraat 1, 6511 PC Nijmegen

bruna altijd actueel!

Fuchsiastraat 22/24 Nijmegen

› Makkelijk bereikbaar
› Volop gratis parkeergelegenheid
› Uitgebreid assortiment in de winkel
› Alle boeken verkrijgbaar (op voorraad of bestellen)
› Uitgebreide openingstijden (iedere dag vanaf 9 uur)
› Geldautomaat voor storten en opnemen
› Tevens kopieren en OV-Chip oplaadpunt
› U bent van harte welkom

Telefoon : (024) 388 69 76

Dagelijks open van 09:00 tot 18:00 uur
en zaterdag tot 17:00 uur

Terra **te huur:** groeps- en praktijkruimte

www.terra-nijmegen.nl • info@terra-nijmegen.nl
024-3780488 | 06-23615900

individuele- en groepstherapie | dans | trainingen | coaching | yoga | cursussen | massage | meditatie ...

Hoe wilt u herinnerd worden?

Voor een persoonlijke uitvaartbegeleider in uw buurt

☎ 06 3434 2117 (dag en nacht bereikbaar)

www.najade-uitvaarten.nl

Najade Uitvaarten

KINDERFIETSEN
ELEKTRISCHE FIETSEN
RACEFIETSEN & ATB'S
STADS- & HYBRIDEFIETSEN

Bike Totaal

DENNENSTRAAT 69
6543 JP NIJMEGEN
024 - 377 00 06
INFO@THOONENBIKETOTAAL.NL
THOONENBIKETOTAAL.NL

THOONEN tweewielers

TRAVEL BY Anouk

- Familiereizen
- Groepsreizen
- Incentives
- Rondreizen op maat
- City trips
- Honeymoons
- Zomervakantie
- Wintersport

Voor al jouw reiswensen!

Voor contact, reisinspiratie of meer informatie:
info@travelbyanouk.nl
www.travelbyanouk.nl

Gegroeid, en daarom VERHUISD naar het NYMA-gebouw

deMessenslijper.nl

Zijn uw messen en (tuin)gereedschappen nog scherp genoeg?

- Kunt u tomaat in dunne plakjes serveren?
- Snippert u uien met droge ogen?
- Heeft u nog plezier in het snijden, knippen of maaien?

Zo nee, dan moet het scherper om er écht plezier aan te beleven

deMessenslijper.nl: snij– en knipgereedschappen optimaal scherp!

DeMessenslijper.nl slijpt uw messen, scharen en (tuin)gereedschappen:

- op Japanse **bankstenen** (=wetstenen),
- afgestemd op ieder mes (etc.) afzonderlijk,
- erg scherp en lang scherp,
- budgetvriendelijk (zie website) met een uitstekende service!!
- Evt. bij u thuis of uw etablissement met een mobiele slijperij

Bel, mail, app of bezoek www.deMessenlijper.nl of kom naar de NYMA

www.deMessenslijper.nl/contact / 06-47974060 / han@demessenslijper.nl / Nyma, Waalplein 3, unit 4

muziek op maat

Muziekschool Muziekopmaat voor
individuele- , groeps- en bandlessen.
Van 4 tot 88 jaar.
Bezoek de website: www.muziek-op-maat.nl

Gezond op maat
POSITIEVE GEZONDHEID IN DE PRAKTIJK

Als gezondheid niet meer vanzelfsprekend is:
tips rondom ontspanning, slaap, beweging en voeding die passen in uw leven en waarmee u de dingen kunt blijven doen die u graag doet
www.gezond-op-maat.nl

Wilt u ook adverteren
in *de Stenen Bank*?

Bezoek onze website
voor de mogelijkheden.

de Stenen Bank is een uitgave van de Vereniging Dorpsbelang Hees.
De vereniging streeft naar het behoud van het groene en dorpse karakter van Hees.

Redactie
Peter Smits (hoofdredactie), Rutger Zwart (eindredactie), Irma Bogers, Henk Termeer, Tony Schouten **| vormgeving:** Michel Wolf **| fotografie:** Ton van Seters **| vaste medewerkers:** Roos Biemans, Cor van der Donk, Dick van Eck, Sanne Geurts, Harry Havekes, Marie-José Kommers, Kwan, Jacques de Vroomen **| advertenties:** redactiestenenbank@dorpsbelanghees.nl

Kopij
Kopij inleveren voor donderdag 5 november 2026 op het redactie-adres. De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen al dan niet te plaatsen, te redigeren of in te korten.

Redactieadres van *de Stenen Bank*
redactiestenenbank@dorpsbelanghees.nl

Algemeen adres voor publicaties *(incl. website en nieuwsbrief)*
communicatie@dorpsbelanghees.nl

Lid worden?
U kunt zich aanmelden als lid door een e-mail te sturen aan het secretariaat, of via het contactformulier op de website. Het lidmaatschap kost € 15 per jaar.

Het bestuur van de Vereniging Dorpsbelang Hees
Voorzitter: Toon Snelder, voorzitter@dorpsbelanghees.nl
Secretaris: Rogier Huurman, secretaris@dorpsbelanghees.nl
Penningmeester: Maarten de Waal, financien@dorpsbelanghees.nl
Marjon Otten, marjon.otten@dorpsbelanghees.nl
Hermien Miltenburg, h.miltenburg@dorpsbelanghees.nl

Secretariaat
Uranusstraat 30D, 6543 XS Nijmegen
secretariaat@dorpsbelanghees.nl, 06 20 72 02 62

Penningmeester
financien@dorpsbelanghees.nl
IBAN: NL40 INGB 0000 349955 t.n.v. Vereniging Dorpsbelang Hees

Werkgroepen/contactpersonen
Groen Hees: Ab Verheul, groen@dorpsbelanghees.nl, 06 575 1 6425
Historie: Henk Termeer, historie@dorpsbelanghees.nl
Leefomgeving: Hans Lambert, wgleefomgeving@dorpsbelanghees.nl
Bouwdorp Hees: Anne Geurts-Kuiper, bouwdorp@dorpsbelanghees.nl
Cultuur: Marjon Otten, marjon.otten@dorpsbelanghees.nl

Focusgroepen/contactpersonen
St. Jozefklooster: Bram Linssen, bramlinssen@gmail.com
Toekomst Terrein Zwembad West: Toine van Gaal, toinevangaal@gmail.com
Mobiliteit/Sluipverkeer: Chrit Horsels, c.horsels@online.nl
Luchtkwaliteit: Toon van Helmond, t.vanhelmond@kpnmail.nl
Veilig Hees: Marie-José Metz, m.j.c.m.metz@gmail.com
Nieuwbouw Driestroom: Fred Huige, fredhuige74@gmail.com
Grondwateroverlast: Toine van Gaal, toinevangaal@gmail.com
Kapucijnenklooster: Rogier Huurman, kapucijnenklooster@dorpsbelanghees.nl

Wijkagenten: 0900-8844
hans.zweers@politie.nl **|** menno.sengers@politie.nl **|** nermin.becirbasic@politie.nl

Meld- en Herstel: meldingen kunnen worden doorgegeven via de **Meld&Herstel APP** of bel 14 024.

Wijkteam Nieuw-West:
Regisseur fysiek: *Lotte Barrance*
Regisseur sociaal: *Juul Martin*
Regisseur veiligheid: *Thijs de Groen*
Projectmedewerker: *Luciënda Struikenkamp*
mail wijkregisseurwest@nijmegen.nl, of bel 14 024.

Bezoek ook de website www.dorpsbelanghees.nl

Voor u gesignaleerd

TOEN EN NU

Op 19 augustus verscheen bij Uitgeverij Nijgh en Van Ditmar het autobiografische boek *Toen en nu*. Daarin vertelt schrijfster Maartje Luccioni met name over haar jeugdherinneringen aan oorlog, bezetting, bevrijding en wederopbouwjaren in Hees en Nijmegen. Zij werd in 1935 geboren als Maartje van der Made en was de dochter van de bekende Heese huisarts H. van der Made. Zie *De pen op de tong* in dit nummer voor een voorproefje.

Meer info op: https://singeluitgeverijen.nl/nijgh-van-ditmar/boek/toen-en-nu/.

BEWEGEN IN WEST

Voldoende bewegen is belangrijk, zeker als je ouder wordt. Mensen die voldoende bewegen blijven langer mobiel, vitaal en zelfstandig. Het helpt je om te blijven doen wat je graag doet. Het advies voor volwassenen en ouderen is om minimaal 150 minuten per week matig intensief te bewegen. Dat is bijvoorbeeld vijf keer per week 30 minuten, of elke dag een half uur. Naast dagelijks bewegen is het belangrijk om minstens twee keer per week je spieren en botten te versterken, en om lang stilzitten te voorkomen.
Ben je op zoek naar een sport- of beweegactiviteit? Of heb je een andere vraag over sporten en bewegen bij jou in de wijk? Neem dan contact op met de buurtsportcoaches van de gemeente Nijmegen. Zij geven gratis advies en hulp om een sport of beweegactiviteit te vinden die bij je past. Contact: nijmegenwestsport@nijmegen.nl óf spreek ze aan in de wijk, ze zijn herkenbaar aan hun rode kleding.

PODCAST: NOVIOMAGUS NAAR NIMMA

Vraag jij je af waar de bijnaam Havana aan de Waal vandaan komt of wanneer de oude stadsmuren zijn verdwenen? Luister dan naar *Noviomagus naar Nimma*, een tiendelige podcast-serie over Nijmegen. Publiekshistoricus Koen Terheijden neemt je mee door de geschiedenis van Nijmegen, op zoek naar de oorsprong van tradities, gebruiken, straten en gebouwen. In elke aflevering gaat hij met gasten in gesprek over alledaagse thema's, en slaat zo een brug tussen heden en verleden. *Noviomagus naar Nimma* is een podcast van het Regionaal Archief Nijmegen, het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis en de cursus 'Ken uw stad'. Meer informatie en de podcasts: nijmegen.nl/noviomagus-naar-nimma

Nieuwe buren?

Heeft u nieuwe buren? Meld het ons en stuur een mail naar secretariaat@dorpsbelanghees.nl. Wij heten hen graag welkom met een informatiefolder en een gratis nummer van *de Stenen Bank*.

Veel plezier met uw *Stenen Bank*